

Innehållsförteckning

1. Inledning	2
2. Problemområde, syfte och frågeställning	3
3. Disposition	4
4. Tankar kring resan till sydöstra delen av Turkiet	4
5. Bakgrund	5
5.1 Nebahat Akkoc	5
5.2 Ka-Mer	6
5.3 Kurdisk historia	8
6. Metod	9
6.1 Kvalitativ metod	9
6.2 Narrativa metoden.....	10
6.3 Livsberättelseforskning	12
6.4 Etiska förhållningssätt.....	13
6.5 Reliabilitet och validitet	14
6.6 Analys av datamaterial.....	15
7. Studiens socialpsykologiska begreppsdefinitioner	15
7.1 Socialisation	16
7.2 Kön.....	19
7.3 Identitet	19
7.4 Jagmedvetande.....	20
7.5 Roll.....	22
7.6 Norm	24
7.7 Värderingar.....	24
8. Resan till uppsatsen	25
9. Resultat	26
9.1 Livet som en berättelse	26
9.1.1 Mina första år.....	26
9.1.2 Studietiden	27
9.1.3 Etnisk identitet	27
9.1.4 Vem är jag och min syn på mig själv?	28
9.1.5 Min familjs roll i mitt liv	28
9.1.6 Min roll i familjen	29
9.1.7 Familjrelationen	29
9.1.8 Mål i livet	30
9.1.9 Mitt äktenskap.....	30
9.1.10 Våld och tortyr	31
10. Analys	32
11. Slutdiskussion	34
Källförteckning	37
Bilaga 1	38
Bilaga 2	42

1. Inledning

Genom en enda persons livsberättelse försöker vi att förstå och förklara individens interaktion med samhället och krocken med den rådande samhällsstrukturen. Nebahat är en person som vi vill kalla för samhällsförändrare och sociologin behandlar just samhällsförändringar genom interaktionen mellan individen och den samhälleliga strukturen. Den sociala strukturen inom grupper utgörs av de roller och uppgifter som finns inom gruppen, och den horisontella dimensionen blir då arbetsdelningen mellan könen i familjen, uppgiftsfördelningen i en arbetsplats och så vidare. Den vertikala dimensionen är de explicita eller implicita maktförhållandena som råder mellan grupperna. På samhällets makronivå betecknar social struktur den omfattande uppsättningen av sociala institutioner och positioner. Den horisontella dimensionen rymmer konstellationen av och samverkan mellan politiska organ, offentlig förvaltning, medier, företag, hushåll och alla andra institutioner. Den horisontella dimensionen omfattar alltså det så kallade samhällsformationen.

Vi vill finna roten till den starka viljan att förändra sin och andras livsöden. För att kunna förändra samhället måste man ta hänsyn till de övergripande strukturerna och människors handlingar, men även att kunna växla mellan dessa synsätt. Nebahat Akkoc är en person som utan tveksamheter kan kallas för en samhällsförändrare.

Det finns olika uppfattningar för att förklara och förstå dialektiken mellan individ och samhälle. Det ena är att samhället styr och påverkar människan och det andra är individen handlar och är aktiv i skapandet av sitt samhälle. I de synsätt där syftet är att förstå samhället genom människan, är utgångspunkten människan i hennes konkreta liv och försök till att abstrahera bort samhället för den påverkan den har på henne. Det finns en ömsesidig påverkan mellan individ och samhälle vilket är ett växelspel mellan, Nebahat Akkocs sätt att leva sitt liv och de övergripande turkiska, men även kurdiska, samhällsstrukturerna.

Det turkiska samhället är ett starkt legitimerat samhälle som är svårt att förändra. Nebahat Akkoc tillhör en etnisk minoritet i detta samhälle som under många år har förtryckt och förnekat deras existens. Att tillhöra minoritetsgruppen kurder i Turkiet innebär att medlemmarna är socialt missgynnade, som ett resultat av diskriminering av majoriteten i det omgivande samhället de befinner sig i.

Att vara kurd, kvinna och ledare i Turkiet medför en position längst ner i makthierarkin, därför är Nebahat en avvikare genom sitt aktiva handlande i en redan stark befintlig samhällsstruktur.

Vi lägger tonvikten på Nebahat, hennes subjektivitet, förståbara handlingar, medvetande och existens. Att försöka förstå Nebahat och förklara hennes arbete i samhället är ett privilegium för oss. Vårt intresse ligger i att undersöka Nebahat som handlande individ och hur hon försöker påverka och förändra det samhälle hon befinner sig i.

Nebahat Akkoc är en häpnadsväckande kvinna som lämnat spår i vårt liv och fått oss att omvärdera och uppskatta våra egna handlingar i samhället. Trots hennes hårda liv i motgång har hon lyckats åstadkomma stora framgångar som må vara omöjliga för en ensamstående mamma med kurdiskt påbrå i Turkiet. Nebahat Akkoc har bevisat motsatsen. Hon är en aktiv handlande individ som ständigt påverkar sin omgivning. Hon bidrar till att göra världen till en bättre plats att leva på, i alla fall för kvinnor.

Nebahat är en kämpe och hennes livshistoria ett bevis på att det går att påverka, men det är inte alltid så lätt. Hela hennes liv präglas av en rad olika misärer, men trots detta står hon stadigt på båda sina ben och ger en röst till de svaga kvinnorna i det kurdiska samhället i sydöstra Turkiet (se bilaga 2).

Berättelsen om Nebahats liv kan inte översättas till en svensk kvinnas livsberättelse, men den kurdiska Nebahat är ingen vanlig kvinna och inte heller en regelrätt samhällsmedborgare.

Hon är en kvinna som ”går mot strömmen”, ”sticker ut från mängden” och kämpar för kvinnliga rättigheter mot den turkiska regimen.

Tidigt i sitt liv valde Nebahat att inte stå bredvid och titta på medan tusentals män kränkte kvinnors rättigheter. Hon ville inte se fler skadade, nedbrutna kvinnor med låg självkänsla. Nebahats mål är att stärka dessa kvinnor och rädda dem ifrån det inhumana samhälle de befinner sig i, med hjälp av utbildning, skydd och vård.

Uppsatsen handlar om hennes liv och hennes syn på livet från barndomen till vuxenlivet. Nebahat Akkoc är en kvinna som har gett de kurdiska kvinnorna en röst, inte bara nationellt utan även internationellt. Hon har uppmärksammats av en rad svenska tidningar och hennes livshistoria har fångat mångas intresse. Den svenska utrikesministern Anna Lindhs sista offentliga resa till Turkiet innehöll en träff med Nebahat Akkoc. Anna Lindh berömde och prisade Nebahat Akkoc med ett stipendium för hennes arbete för att främja de mänskliga rättigheterna. Amnesty International är en välkänd organisation som flera gånger har prisat henne för hennes insatser och *European Time Magazine* har gett henne hjältnine priset.

Nebahat Akkoc är en kurdisk kvinna som mot alla odds lyckats ställa det turkiska rättssystemet inför rätta i den europeiska domstolen för mänskliga rättigheter och vunnit målet. Turkiet blev fällt för att ha torterat henne och kränkt de mänskliga rättigheterna. Det var tortyren i de turkiska fängelserna som fick Nebahat att intressera och engagera sig i kvinnofrågor. Genom att själv bli utsatt för misshandel under sin vistelse i det turkiska fängelset insåg hon att detta är upplevelser andra kvinnor får vara med om varje dag i deras egen hemmiljö.

Med sin organisation Ka- mer, som är ett kvinnocenter, ger hon sig ut och protesterar mot de orättvisor som finns mot kvinnor. Nebahat Akkocs liv är en enda lång häpnadsväckande livsberättelse och vi vågar påstå att hon kan jämföras med kvinnor som Alva Myrdal och moder Teresa. Nebahat har genom Ka- Mer räddat oerhört många kvinnor. Trots hot från den turkiska regimen lyckas hon aktivt vara en handlande individ som påverkar och förändrar livet för många kvinnoöden.

Denna uppsats är en berättelse om ett liv som är värd att nämnas gång på gång och aldrig får glömmas. Nebahat Akkoc är en kvinna som representerar de som har blivit fråntagna sin röst, genom den nonchalans som finns mot kvinnor i många kurdiska samhällen. Som kurdisk kvinna i Turkiet är du nästintill osynlig. En idealkvinna utifrån ett manligt perspektiv, är en som står i ett hörn och behagar hans viljor. Hon ska vara beroende av en man under vilka omständigheter som helst. Det enda ansvaret en kvinna har är omsorgen av barnen, utöver detta är hon mannens ägodel. Nebahat försöker, med sitt arbete i Ka-Mer, förändra denna kvinnosyn genom att ständigt upplysa kvinnor om de rättigheter de har. Detta tycker vi är värt att uppmärksamma.

2. Problemområde, syfte och frågeställning

Nebahat Akkoc är en kvinna vars liv är av stort intresse för oss då vi är fascinerade över hennes förmåga att klara svåra situationer och vända dem till något positivt. Trots den tortyr hon utsattes för i turkiska fängelser vägrar hon bli nedbruten utan försöker att hjälpa andra kvinnor som blir kränkta på ett eller annat sätt. Hennes kämparglöd och förmåga att stå stadigt trots alla motgångar gör att hennes liv blir vårt sociologiska problemområde.

I en människas livsförlopp medverkar en rad olika mekanismer som kan förklaras med sociologiska teorier och begrepp. Socialisationsprocesserna är av stor betydelse för att förstå

Nebahat Akkocs livsförlopp och genom att utgå från socialpsykologiska begreppen, såsom primär och sekundär socialisation, identitet och sociala roller fördjupas förståelsen för Nebahats liv. Hennes samspel med samhället är av stort intresse för vår uppsats.

Genom de vanor och rutiner som människor har i sitt vardagliga liv konstruerar vi människor de sociala strukturer som vi lever i.

Nebahat Akkoc har ett annorlunda samspel med samhället då hon väljer att avvika från de rådande spelreglerna som existerar i det turkiska samhället för en kurdisk kvinna. Hennes aktiva handlande i en sträng kultur som inte tillåter eller accepterar individualitet och självständighet för en kvinna är värt att uppmärksamma.

Syftet med uppsatsen är att fördjupa förståelsen för hur stark en enda människas vilja och mod kan vara. Trots alla motgångar lyckas Nebahat ge hopp om en bättre värld till tusentals kvinnor, men också ge en röst till dem som aldrig har vågat tala.

Vi vill att hennes livsberättelse ska uppmärksammas men även förstå vad hennes drivkraft är och var den kommer ifrån. Genom att undersöka och kartlägga hennes liv så vill vi få en inblick i hur hon har lyckats bibehålla sitt mod och sin positiva energi och förmedla det till andra kvinnor.

Vår frågeställning är; Var och när i hennes livsförlopp sätts grunden till det mod och den styrka som hon besitter idag?

3. Disposition

Uppsatsen disponeras på följande sätt:

Nästkommande avsnitt beskriver vår förförståelse för det kurdiska samhället.

Under rubriken bakgrund i kapitel fem presenterar vi Nebahat Akkoc, kvinnocentret Ka-Mer och ett avsnitt om kurdernas historia.

Metod avsnittet redogör för narrativ metod, kvalitativ metod, etiska förhållningssätt, reliabilitet och validitet och analys av datamaterial.

De sociologiska utgångspunkterna presenteras i kapitel sju, där vi redogör för begreppen socialisation, kön, identitet, jagmedvetande, roll, norm och värdering.

Vi beskriver vårt tillvägagångssätt i kapitel åtta, där vi även reflekterar kring de hinder och möjligheter som uppstått i samband med vår resa.

Resultatet är indelat i följande teman; Mina första år, studietiden, etnisk identitet, vem är jag och min syn på mig själv, min familjs roll i mitt liv, min roll i familjen, familjereaktionen, mål i livet, mitt äktenskap och våld och tortyr.

I kapitel tio analyserar vi resultatet i relation till de sociologiska begreppen som är disponerade i vår studie.

Det sista kapitlet i undersökningen består av en slutdiskussion och reflektion kring undersökningens resultat och den valda metoden.

4. Tankar kring resan till sydöstra delen av Turkiet

Den förförståelse för det kurdiska samhället som vi besitter, förenklade vår resa till sydöstra Turkiet betydligt. Då vi båda är utlandsfödda, alban respektive kurd, var det väldigt få gånger vi kände oss desorienterade i den kurdiska kulturen. Kurdernas kultur präglas till en större del av deras religion, Islam. Då även albaner är muslimer och deras kultur formas av religionen, skedde inte många missuppfattningar bland de kulturella koder som existerade i den kurdiska delen av Turkiet. Det var enkelt att anpassa sig till de rådande normer och värderingar som existerade i det samhälle som vi befann oss i. För en person som aldrig har upplevt den kurdiska kulturen, eller inte tillhör den religiösa tron, skulle denna studie ha varit mera konfliktfylld. Många kulturella beteenden och värderingar skulle vara oförståeliga men också kanske oacceptabla.

En kvinnas position i ett kurdiskt samhälle avskiljer sig markant från en svensk kvinna i ett svenskt samhälle. Det är ovanligt att en kvinna arbetar utanför hemmet.

Kvinnans plats traditionellt sätt är vid spisen och hennes mening med sin existens är att behaga mannen. Samtidigt hänger hela familjens heder på kvinnans beteende. En kvinna som har en relation med en man utan att vara gift eller förlovad anses som lösaktig och fläckar ner familjens rykte. Detta synsätt på kvinnan var mycket påtagligt under vår resa till Kurdistan.

Vi träffade många som berättade, lite av skrämselfistorier, om lösaktiga kvinnor och deras öden. Det var allmänt accepterat att utesluta kvinnan ifrån familjen, eller i värsta fall döda henne, för att återfå familjens heder. Den allmänna uppfattningen var att det var kvinnans fel att hon ville leva ett så individuellt liv som möjligt. Familjen och kollektivet är det allra viktigaste i kurdiska samhällen. Detta synsätt förvånade oss inte särskilt mycket. Vi visste redan innan resan att kurdiska samhällen var kollektiva samhällen som motarbetade individualismen.

Vi har tidigare skrivit en uppsats om hedersmord (Sociologi A) och bekantat oss med den hederskultur som existerar bland vissa kurder. Vi var även insatta i den kurdiska kvinnans position i samhället och rankning i hierarkin. Vi visste att hon befann sig längst ner. Trots detta fick vi en tankeställare om hur framåt vi är i Sverige, men så långt vi har kvar att gå tills vi uppnår en jämställdhet bland män och kvinnor. Vägen till ett jämställt samhälle där en man och en kvinna betraktas lika mycket värda är lång.

En jämförelse mellan Kurdistan och Sverige är nästintill omöjlig då vi inte fann många likheter. Vi försökte hela tiden att sätta våra upplevelser i Kurdistan i relation till vårt eget liv i Sverige, men det var omöjligt då det är enorma skillnader på levnadssätt och kultur.

De människor vi träffade under vår resa i Kurdistan lämnade alla sina spår. Kvinnorna som jobbade på Ka-Mer gav oss hopp om en bättre värld, samtidigt som vi blev bedrövade över den acceptans som fanns i samhället mot kvinnovåld. Detta är den enda likheten vi fann med Sverige. Även i vårt välutvecklade land accepterar man kvinnovåld genom att inte uppmärksamma det tillräckligt.

Vår förförståelse är att acceptansen för förtrycket av kvinnan är vanlig i de kurdiska samhällena, men att det skulle vara så påtagligt visste vi inte förrän vi kom ner till Ka-Mer.

Vi har fördjupat vår förförståelse för det kurdiska samhället genom att leva med det inhemska folket. Vi befann oss i mitt i deras vardagliga liv och fick en inblick i verkligheten på ett helt annat sätt, än vad vi hade fått genom att enbart intervjua Nebahat. Vi befann oss mitt i vårt forskningsfält.

Vår förförståelse för det kurdiska samhället och de rådande normer och värderingar må vara stort, men förförståelse om Nebahat Akkoc s livshistoria är obefintlig.

Studien kring Nebahats liv var något helt nytt för oss, främst för att vi använder oss av den narrativa metoden som vi inte tidigare är bekanta med. Vi visste att Nebahat Akkoc var en kvinna som väckte vårt intresse och vår nyfikenhet.

Nu vet vi att Nebahat Akkoc är en kvinna som är värd att åka 5000 km för.

5. Bakgrund

Under detta kapitel presenteras information och fakta som berör Nebahat Akkocs liv. Vi kommer även att förklara kurdernas situation i Turkiet och dess historik för att ge en grund till strukturens betydelse för det kommande resultatet, men även delge fakta om Nebahats organisation Ka-mer vilket har varit den största orsaken till hennes uppmärksammade tillvaro.

5.1 Nebahat Akkoc

Nebahat Akkoc är en kvinna vars uppmärksammade historia tar sin början 1993. Hon är en tvåbarns mor som tidigare jobbade som lärare i Diyarbakir, provinshuvudstaden i den

kurdiska delen av Turkiet. Under åren 1990-94 var det flera hundra människor som försvann eller blev mördade av dödspatruller som härjade i den kurdiska delen av Turkiet och den turkiska staten kallade dessa försvinnande och mord för ”mystiska” mord. Nebahats man var då en kurdisk lärare och fackföreningsaktivist och han mördades 1993.

Strax efter hans mord greps hans då 40-åriga änka av polisen och torterades. Detta var ett öde som drabbade många kvinnor då det misstänktes att även de var politiskt aktiva. Nebahat hölls tillfångna i tio dagar med ögonbindel, hon blev avklädd, slagen, fick elektriska chockar, blev torterad med kokhett och is kallt vatten, men även med psykologisk tortyr i form av hotelser som t.ex. kunde handla om hur hennes barn skulle torteras. Istället för att komma ut ur fängelset som en nedbruten kvinna var Nebahat starkare än någonsin och drog den Turkiska staten inför Europa domstolen för brott mot mänskliga rättigheter. Domen fastställdes av sju domare, Elisabeth Palm (Sverige), Wilhelmina Thomassen (Tyskland), Luigi Ferraro Bravo (Italien), Corneliu Birsan (Rumänien), Josep Casadevall (Andorra), Rait Maruste (Estland) och Feyyaz Gölcuklu (Turkiet). Nebahat vann målet och fick ett skadestånd på 150 000 Euro, vilka kom att användas till att starta kvinnocentret Ka-Mer 1997. Nebahat insåg under tiden i fängelset hur utbredd och accepterat våldet mot kvinnor i Turkiet är och bestämde sig för att göra något åt det.

5.2 Ka-Mer

Ka-Mer grundades 1997 i sydöstra Turkiet, där kvinnomisshandel har en lång historia och där förändringar sker väldigt långsamt. Hälften av kvinnorna i denna del av Turkiet är fortfarande analfabeter och det är lika få flickor som går i skolan. Många av dessa kvinnor har också blivit utsatta för våld i hemmet, oftast är våldet relaterat till den så kallade hederskulturen som råder där. Kvinnorna i denna del saknar grundläggande mänskliga rättigheter, möjlighet till utbildning, möjligheter för att försörja sig och de har även inget offentligt socialt skyddsnät. Nebahat Akkoc förklarar i Svenska Dagbladet (30/12, 2003) att våldet mot kvinnor har samma orsak världen över, uppfattningen att kvinnan ska rätta sig efter och behaga mannen och följa sin far, sin make och sin bror. Nebahat vill förändra synen på kvinnan och hjälpa kvinnor i den sydöstra delen av Turkiet att försörja sig själva. Hon vill stoppa det hedersrelaterade våld som accepterats i så många år. På kvinnocentret erbjuds olika utbildningar för att höja kvinnors medvetenhet om det förtryck som råder i landet. Genom kurser i privat ekonomi försöker centret att hjälpa kvinnor att bli mer självständiga. Då samhället i denna del av landet förväntar sig att kvinnan ska vara hemma och ta hand om barnen har Ka-mer även ett dagis för barn vars mödrar arbetar. Genom att tjäna sina egna pengar ökar kvinnans självständighet och självförtroende vilket i sin tur medför att kvinnor inte längre behöver vara ekonomiskt beroende av mannen. Ka-mer jobbar även med familjer och försöker få dem att acceptera att kvinnor ska bli mer självständiga, självförsörjande och likvärdiga i samhället. Idag finns Ka-mer på 18 orter runt om i Turkiet men med bidrag från Sida vill de öka antalet så att Ka-mer ska finnas tillgängligt på 23 orter.

Organisationen Ka-Mer's mål och syfte är att förändra följande punkter; De vill öka kvinnans medvetenhet om hennes rättigheter i samhället. Att vårda och hjälpa de kvinnor som dagligen upplever våld i hemmet. Ka-Mer vill genom organisationen sprida kunskap om kvinnans rättigheter i sitt område. De ordnar projekt för att öka kvinnans möjligheter till att bli mer självständig och skapa möjligheter för kvinnor att komma ut i arbetslivet varigenom de då kan bli mer självförsörjande. Detta ska bidra till att kvinnan inte behöver vara beroende av sin man, men även öka kvinnors självförtroende så att de inte längre behöver tolerera våld ifrån sin man eller familjemedlemmar. Genom anordning av cirkelträffar kan kvinnor från olika delar av landet, men även internationellt träffas och utbyta kunskap.

Dagiscentret för barn i åldrarna 0-6 år ökar möjligheterna för kvinnor att komma ut i arbetslivet. På detta dagis jobbar de på ett annorlunda sätt, dem vill tidigt förändra barnens syn på de könsskillnader som existerar i samhället.

Detta för att öka jämställdheten och minska könsskillnader när det gäller arbete, hushållssysslor, men även förändra synen på våld redan från födseln.

Ka-mers tankemodell och mål i dagisarbetet är olikt de vanliga dagisen i Turkiet.

Aycan Basboga som är huvudansvarig för dagisverksamheten menar att på dagiset får barnen lära sig jämställdhet och ansvar i det vardagliga livet, de undanröjer de samhällsskillnader som finns mellan könen. Detta sker på ett väldigt enkelt sätt, men har en stor effekt i barnens liv. Vid dukning och avdukning vid lunch och mellanmål får barnen lära sig, det som är väldigt vanligt för oss svenskar, men ovanligt för kurder, att både pojkar (män) och flickor (kvinnor) kan arbeta i hemmet och exempelvis duka av bordet eller diska. Då detta är ett samhälle där kvinnan är omsorgspersonen och den arbetande i hemmet är det nytt och ovanligt, men väldigt nödvändigt för dessa barn, anser Aycan Basboga, som är huvudansvarig för dagisverksamheten. Genom att lära barnen att det inte är skamligt¹ att en pojke (man) hjälper till med de så kallade "kvinnoosysslorna" så, tror Aycan, att det kommer vara en bra grund och till stor hjälp när dessa barn växer upp. Pojkarna kommer inte att se det som skamligt att hjälpa sin mor, syster eller fru i hemmet, därefter hoppas hon att den vanliga synen på "kvinnoarbete" försvinner och skapar ett mer jämställt hem. När barnen först börjar på dagiset är de väldigt noga med sittplatser, det är väldigt lätt att pojkar och flickor skiljer på sig. Därför har dagiset som första regel att vid val av sittplatser ordnat så att barnen sitter varannan, pojke och varannan flicka. Detta är ett sätt att göra barnen mer bekväma i sitt sätt att umgås med det motsatta könet. Det skapas en atmosfär där det inte finns skillnader på pojkar och flickor, förutom för de biologiska (Aycan Basboga, 9/4, 2006).

I ett litet samhälle är det många som känner eller är släkt med varandra. Då kurderna är en minoritetsgrupp faller det naturligt att upprätthålla endogami, äktenskap inom den egna gruppen, för att behålla sin kulturella särart levande. På grund av dem nära relationer som finns bland kurder kan det vara väldigt komplicerat för kvinnor att gå till en gynekolog, då de inte känner förtroende för personer i sin omgivning. Tystnadsplikten bland läkare är inte lika viktig i Turkiet som i Sverige. Dessa kvinnor känner skam eller vågar inte gå till en gynekolog då de är rädda för att han ska tala om det för deras bekanta. Ka-mer har då möjlighet att erbjuda dessa kvinnor gynekologisk undersökning i en annan stad. Dessa gynekologer arbetar gratis och har själva erbjudit sig att hjälpa till, de betalar resan och uppehälle för kvinnan som behöver det. Ka-mer har även en advokat som arbetar gratis för de kvinnor som hamnar i skilsmässotvister eller behöver rättslig hjälp.

På dagiset i Kiziltepe², som ligger i den kurdiska delen av Turkiet, finns det även tillgång till en barnpsykolog från Istanbul för de barn som kräver det (Aycan Basboga, 2006).

En verklig historia tagen från Ka-mers egen publicerad "Suclu Kim".

Kön: Kvinna

Ålder: 24

Civilstånd: Ogift

En ung kvinna hittas ensam på Diyarbakirs gator av två studenter. Kvinnan har blåmärken på hela kroppen och ser trött och hungrig ut. Hon förklarar för de två studenterna att hon har

¹Författarens kommentar; I det kurdiska samhället är det skamligt för en man att arbeta i hemmet med "kvinnoosysslor" så som diska, duka eller städa.

² Författarens kommentar; Kiziltepe är en stad som ligger ca 2 timmar ifrån Diyarbakir. Ka-mer har ett kvinnocenter, ett dagis och en restaurang i denna stad.

rymt hemifrån och att hon kommer från en stad som ligger långt ifrån Diyarbakir. Hon har varit på rymmen i tre veckor och har liftat från stad till stad. Hon förklarar även att hon inte har några pengar att ta in på hotell eller köpa mat för. Då studenterna frågar om hon vill ha hjälp att kontakta sin familj blir hon rädd och förklarar gråtande att familjen kommer att döda henne och hon har ingen att bo hos eller få hjälp av. Studenterna tar med kvinnan till Ka-mers kvinnocenter i Diyarbakir där jourhavande får ta hand om kvinnan.

Kvinnan har vuxit upp med sin familj i ett litet samhälle i sydöstra Turkiet. Familjen bestod av hennes mor, far och en äldre bror. Under de senare tonåren hade brodern vid flera tillfällen våldtagit och misshandlat den unga kvinnan. Hon hade inte kunnat berätta detta för någon i rädsla för att de skulle anklaga henne för att ljuga eller också kanske att det var hennes fel. På grund av hedern visste hon att det också hade kunnat gå så långt som att de kunde ha mördat henne i tron på att det skulle fläcka ner familjen om denna händelse skulle komma ut. Hon hade heller ingen släkting som hon kände att hon litade på och inte heller kände hon, att hon kunde lita på de psykologer eller gynekologer som fanns i samhället, då dessa kan ha en relation till familjen. Polisanmälan var meningslös, då detta är lika med att ta sitt eget liv. Kvinnan stod ut med dessa grymma övergrepp ända fram till vuxen ålder, men bestämde sig till slut att rymma därifrån, genom att lämna familjen kunde hon slippa övergreppen och misshandeln. Hon rymde, men hade ingenstans att ta vägen och blev återigen tvungen att vända tillbaks till sin stad. Fadern hotade henne till livet och svor på att mörda henne då han ansåg att hon vanärat familjen genom att rymma hemifrån. Då den unga kvinnan inte vågade söka stöd hos sina släktingar eller några andra bekanta blev hon tvungen att ta kontakt med sin äldre bror. Hon fick bo hos honom och hans fru, detta är samma bror som våldtagit och misshandlat henne i flera år. Då han återigen försökt att våldta henne bestämde hon sig för att rymma därifrån och inte återvända mer. Det var på det sättet hon hamnade i Diyarbakir³ till slut.

Studenterna kommer in med den unga kvinnan på kvällen och det är personalen som jobbar natt som får ta hand om henne. Den unga kvinnan får mat, tvätta sig, rena kläder att ta på sig och en säng att sova i. Samma kväll ringde de jourhavande till Ka-mers psykolog⁴ som bor i Istanbul då de ansåg att detta var nödvändigt. De gjorde upp en planering för det som kom att behövas för den unga kvinnan den närmsta tiden. Dagen efter kom psykologen med morgonflyget för att hjälpa den unga kvinnan. Ett besök hos gynekologen bokades och hon fick hjälp med att återigen kontakta sin familj. Efter ca 3 månader accepterade familjen att hon skulle återvända hem. Ka-mer erbjöd henne all den hjälp hon kommer att behöva för att återigen starta upp sitt liv, men den här gången med tryggare omgivning. Kvinnan fortsatte hålla kontakten med Ka-mer och går kontinuerligt på terapi för att bearbeta övergreppen. (Ka-Mer, 2005)

Detta är bara ett av de fall som Ka-mer beskriver i sin publicerade bok "Suclu Kim? – Who's to blame?" (Ka-Mer, 2005). Många gånger vill inte kvinnorna ha hjälp då de är rädda för att familjen kommer att hitta och mörda dem. Ka-mer personalen har tystnadsplikt och de är väldigt noga med att de olika platserna där kvinnor undanhålls från familjen inte röjs.

5.3 Kurdisk historia

Kurdernas historia är tusentals år gammal, kurder är ättlingar till de indoeuropeiska stammar som slog sig ner i Zagros bergsområde under årtusende f. Kr. Så tidigt som 2000 f Kr fanns det ett folk som kallades för zardaker som idag anses vara förfäder till kurderna. Historiskt sett utgör Kurdistan en av de viktigaste frontzonerna mellan öst och väst. Detta har medfört

³ Författarens kommentar; En stad i sydöstra Turkiet där majoriteten av befolkningen är kurder. Även kallad Kurdistans huvudstad.

⁴ Författarens kommentar; Ka-Mer har en egen legitimerad psykolog, som alltid finns tillgänglig och jobbar ideellt.

att landet ofta hamnat i skottlinjen vid attacker. Namnet Kurdistan betyder kurdernas land och är ett område som stäcker sig geografiskt över de turkiska, iranska, irakiska och syriska gränserna, men även in i delar av Azerbadjan och Armenien.

I Sverige finns det idag ca 20 000 kurder (enligt Migrationsverket)⁵. Religiöst urskilt är majoriteten av kurderna muslimer, sunni muslimer, men det finns också kristna, yezider (en religion som är besläktad med zoroastrianismen) och judar.

Alexander den store, araber, turkar och romarna har under olika epoker ockuperat Kurdistan. Trots många krig och ockupationer har den kurdiska befolkningen kämpat och lyckats behålla sin nationella identitet. Efter det osmanska rikets fall, efter första världskriget, blev Kurdistan vid Lausanne freden 1923 uppdelat mellan de fyra staterna Turkiet, Irak, Iran och Syrien.

I den Irakiska delen lever kurderna fritt med skydd från USA och FN. I Turkiet däremot fortsätter förtrycket mot kurderna. Där finns idag ca 18 miljoner kurder, men dessa erkänns inte officiellt. Den Turkiska staten har fram till 1990 benämnt dessa med namnet ”bergsturkar” och namnet Kurdistan ersattes med den östra Anatolien. Det kurdiska språket är indoeuropeiskt och är uppdelat i flera dialekter varav de största är kurmanji och sorani.

1924 förbjöd den turkiska regeringen det kurdiska språket, litteratur på kurdiska och kurdiska skolor förstördes. Kurdiska byar brändes och kurder förflyttades från den turkiska delen ner till den sydöstra delen. Kurdistan blev år 1925 en militärzon som var förbjuden för utlänningar att besöka, detta i syfte att isolera den kurdiska befolkningen ifrån omvärlden. 600-talet f Kr uppstod det mäktiga mediska riket, där kurderna anses vara den statsbärande folkgruppen. Efter detta har kurderna aldrig kunnat skapa en egen statsbildning. Kurdisk nationalism kan spåras tillbaka till 1880-talet då kurderna gjorde uppror mot osmanerna.

Under hela 1900-talet har kurderna fört en nationell kamp och det har bildats olika politiska partier i Irak och Iran, vissa har försvunnit lika snabbt och några finns kvar än idag och kämpar mot turkarnas förtryck. I Turkiet var det först på 1960-talet som uppstod flera kurdiska vänstergrupper varav många försvagades eller försvann efter militärkuppen 1980. Många kurder fängslades och torterades under denna kupp, männen blev oskyldigt dömda, men även deras fruar och barn fick bestraffningar för det som fadern straffats eller misstänktes för.

Det politiska partiet PKK, kurdiska arbetar partiet, bildades 1978 och deras sammanstötningar med den turkiska armén har dominerat under hela 90-talet. Denna konflikt har försvårat situationen ytterligare för många kurder i Turkiet, men även uppmärksammat deras historia och existens runt om i världen.(Ann Eriksson, 2001)

6. Metod

I detta kapitel redogörs för använd metod. Till vår studie passade den kvalitativa metoden bäst eftersom vi ville få en djupare förståelse för Nebahat som en handlande individ i en föränderlig samhällsstruktur.

Här nedan följer en beskrivning av den narrativa metoden som utgör grunden för det kommande resultatet. Vi anser att denna metod på bästa sätt belyser Nebahat Akkoc's livsberättelse. Vi redogör även för den kvalitativa metoden, det etiska förhållningssättet samt reliabilitet och validitet.

6.1 Kvalitativ metod

För att på bästa sätt uppnå studiens syfte och få förståelse för interaktionen mellan individ och samhälle bör den kvalitativa forskningsmetodiken tillämpas. .

⁵ <http://www.migrationsverket.se>

Då fokus ligger på Nebahats som en handlande individ i samhället, är vår vilja att genom hennes livsberättelse skapa en förståelse för hennes vardag genom att studera henne utifrån hennes perspektiv.

Kvalitativ forskningsmetodik utgår ifrån ett hermeneutiskt perspektiv. Termen hermeneutik är ursprungligen grekisk och innebär tolkningslära. Denna metod kännetecknas av att forskaren studerar forskningsobjektet på nära håll. På detta sätt möter forskaren den situation eller miljö som den som ska studeras befinner sig i. För att förstå ett fenomen måste forskaren komma det objekt som studeras inpå livet.

Vi vill förstå och förklara dialektiken mellan samhälle och individ och detta enligt Holme och Solvang görs bäst med den kvalitativa metoden. De skriver att syftet med den kvalitativa metoden är att förstå en viss företeelse, vilket sker genom att forskaren beskriver sammanhanget och får en djupare förståelse av fenomenet (Holme och Solvang, 1997).

Enligt Bryman är det viktigt hur grunden utvecklas från teori till praktik, det vill säga hur människor i en viss miljö tolkar verkligheten och dess sociala egenskaper (Bryman, 2004).

6.2 Narrativa metoden

Tillsammans med vår handledare beslutade vi oss för att det bästa sättet att återge en persons livsberättelse är genom den narrativa metoden. Vi vill på ett biografiskt sätt måla upp Nebahat Akkoc's liv och ge en inblick i hennes vardag. Självbiografien som metod används mestadels för att hylla framstående personer, deras liv och prestationer. Det är ett sätt att framhäva dessa personers speciella erfarenheter i jämförelse med den vanliga befolkningen. Då vi anser att Nebahat Akkoc inte är en medborgare av den "vanliga" befolkningen vill vi lyfta fram hennes speciella erfarenheter och hylla hennes arbete i samhället. För att framhäva detta använder vi oss av den narrativa forskningsansatsen.

Anna Johansson beskriver att människor upplever det narrativa vardagligen. Varje dag som vi möter människor berättar vi små korta berättelser ur vårt liv, det kan exempelvis vara om hur dagen har varit eller vad vi har gjort under helgen. Vårt vardagsprat utgörs av berättelser där vi återger något som hänt eller vad någon sagt. Johansson klargör vidare att vi är alla berättare utan att kalla oss det. Genom dessa berättelser kan vi konstruera och kommunicera om vår uppfattning om världen, oss själva och om andra. Våra berättelser fungerar som nycklar till kulturella och personliga världar. På detta sätt kan vi även göra moraliska värderingar, formulera omdömen och etiska regler (Johansson, 2005).

Den narrativa metoden eller berättelsemetoden har tidigare endast använts inom lingvistik och litteraturvetenskapen. Numera har den fått en erkänd plats som kunskapsform i vetenskapliga sammanhang. Detta har medfört att den narrativa metoden har kunnat tillämpas på fler områden så som inom sociologin, pedagogiken, psykologin, etnologi, antropologi och inom organisationsteorin. Berättelser och berättande har fått en alltmer större betydelse inom många andra områden också (Johansson, 2005).

Genom berättarkonsten har människor kunnat föra vidare kultur och grupper och samhällets historia innan skriften fanns. Positionen som berättare är oerhört viktig då denne är central för kulturens fortlevnad. I dagens kulturer använder vi oss mer av skriften för att återberätta våra historier. Vi skriver dagböcker, brev, skönlitteratur och facklitteratur men vi återger även historier i film, tv och med hjälp av informationstekniken. Dessa berättelser menar Johansson lever vidare trots att upphovskvinnorna eller upphovsmännen har dött för länge sedan (Johansson, 2005).

Berättandet har en avgörande funktion för hur vi förstår och handskas med våra liv. Genom dessa berättelser lär vi oss att sätta ord på våra upplevelser. Språket har gjort en stor omvändning och är inte endast en reflektion eller avbildning av en redan existerande verklighet utan den snarare skapar vår sociala verklighet som vi upplever. Med hjälp av språket som en social aktivitet, då vi kan berätta, beskriva och förklara, skapar vi våra

identiteter och relationer, men även norm- och värderingssystem och organisationer. Muntliga berättelser har även moralisk betydelse, genom dessa förmedlar vi en moralisk poäng om hur vi ska bete oss, vad som är rätt och fel och så vidare.

Vid socialisationen av barn använder vi oftast oss av berättelser för att barnet ska lära sig om den aktuella kulturen och dess normer och värderingar. I den senmoderna kulturen är den muntliga berättarkonsten inte av lika stor vikt, som i den muntliga kulturen där den är högt skattad och av stor betydelse. Detta förklarar Johansson med ett referat från Walter Benjamin som menar att vi har fått en ny form av budskap; informationen (Johansson, 2005).

Berättelser är ett sätt att organisera episoder och handlingar, aktören kan även redogöra för orsaker till händelser, det narrativa kan ses som en organiserande princip för mänskligt handlande. Erwin Goffman använde sig också av begreppet narrativ, men mer som att berättelser används som ett medel för att presentera sig själv och framställa sig själv som en god aktör i det sociala livet. Goffman menar att det *uppträdande jaget* som används vid presentationer är för att på olika sätt skapa intryck inte enbart genom kläder och kroppsspråk utan även genom självbiografier och andra berättelser. Detta jag, som Goffman utgår ifrån, är ett jag som konstrueras socialt genom olika ritualer som t.ex. det vardagliga samtalet. Hans intresse låg i hur dessa samtalsdeltagare upprätthåller sin egen eller varandras självbilder under samtals gång, detta kallas även *de sociala ansiktena*. Med detta kan de även konstateras att berättande inte endast innebär att presentera händelser ur det förflutna utan det är även en självpresentation (Johansson, 2005).

Giddens förklarar hur viktig berättelsen är i det senmoderna samhället. En personlig identitet definieras utifrån en självbiografisk berättelse. Genom dessa reflektioner lär vi känna oss själva och förstå våra handlingar. Vi reflekterar över vårt gångna liv och bearbetar exempelvis de sorger och händelser vi har upplevt. Med hjälp av att skriva en självbiografi eller föra en dagbok kan vi ge oss själva den terapi vi behöver. Då en dagbok förs och man lär sig att arbeta igenom en självbiografi förstärks och bevaras en integrerad självkänsla. Självbiografier och biografier är allmänt accepterade bland historiker att detta hör till den moderna tiden och är dagens fenomen. Självbiografier är mestadels framställda och skrivna för att hylla framstående personer, deras liv och prestationer och det är ett sätt att framhäva dessa personers speciella erfarenheter i jämförelse med den vanliga befolkningen. Vidare redogör Giddens att det i detta perspektiv är självbiografien ett ganska perifert drag hos den individuella säregheten. Självbiografien utgör trots denna självidentitets kärna i det moderna sociala livet. Framförallt då självbiografien är en tolkad självhistoria som är skapad av individen ifråga (Giddens, 1991).

Att undersöka ett socialt liv och kulturella mönster genom att samla in och analysera personliga och kollektiva berättelser har inom sociologin varit en metod som gått under namnet *livshistorisk metod*. Detta kan förklaras med genomförandet av så kallade livshistoriska intervjuer, vilka oftast är halvstrukturerade runt ett visst tema/en aspekt av en individs eller gruppens livshistoria. Med livshistoria, menar sociologerna, livet som historia, vad som faktiskt hände. På senare år har forskare börjat namnge detta med livet som en berättelse. Detta innebär också att berättelsen är muntligt förmedlad, vilket kan också kallas för muntlig historia. Denna metod ingår i en forskningstradition som kallas för biografisk forskning, där även skrivna livsdokument som självbiografier, biografier, dagböcker och brev ingår. De första användarna av den biografiska forskningen var sociologerna William I. Thomas och Florian Znaniecki med verket *The Polish Peasant in Europe and America 1918-1922*, där studier av polska immigranter gjordes genom att använda personliga dokument. Enligt författarna till verket är den biografiska metoden en metod som ger oss en systematisk beskrivning och rik kunskap om det sociala livets komplexitet (Johansson, 2005).

Social filosofen Jürgen Habermas har motiverat användandet av livshistorier med att kalla det ett "kritiskt emancipatorisk kunskapsintresse" (Kvale, 1997).

Genom att använda sig av denna metod har tanken varit att ge röst åt det tystade, den underordnade gruppen. De feministiska forskarna har använt sig flitigt av denna metod. Genom livshistorier som är berättade av medlemmar från den underordnade gruppen presenteras deras erfarenheter och dess betydelse, genom att blottlägga deras sociala värld och dess problematik.

Detta har varit en bra metod för att synliggöra erfarenheter från de grupper som varit tystade och osynliggjorda så som kvinnor, svarta och homosexuella som inte haft tillgång till det offentliga rummet (Johansson, 2005).

6.3 Livsberättelseforskning

En av de viktigaste aspekterna av en muntligt framförd berättelse är samspelet mellan den berättande och lyssnaren. Rollerna mellan lyssnaren och berättaren vid ett möte ser olika ut, men även den sociala situationen som det sker i har en stor betydelse på, så som var, när och hur. Det interpersonella samspelet, relationerna och den sociala situationen har en avgörande innebörd för hur berättelsen produceras fram. Vid en forskningsintervju där deltagaren berättar en personlig berättelse om en eller flera aspekter av sitt liv måste forskaren kunna sätta in berättelsen i sitt sociala, politiska och kulturella sammanhang. Forskaren bör se till de etiska aspekterna, intervjusituationen och relationen med forskningsdeltagaren (Johansson, 2005).

Johansson förklarar att då skall genomföra en forskningsintervju som en livsberättelseintervju krävs det att forskaren planerat och tematiserat sitt problemområde. Inför studien skall forskaren reflektera över frågor som vad och varför: Vad ska studeras och varför, vilka är frågeställningarna, men även vilken förförståelse har jag och vilken metod ska användas. Dessa bör vara tydliga innan studien påbörjas. Den narrativa metoden handlar om att undersöka tolkningsprocesser, meningsskapande, betydelsesystem och definitioner. Det kan förklaras som kvalitativa eller tolkande undersökningar som ställer frågor som; Vad innebär det att vara en kvinna? (Johansson, 2005).

Intervjuer kan utföras på olika sätt, antingen kan forskningsdeltagaren berätta hela sin livsberättelse eller att specifika perioder eller livsområden i livet väljs ut, genom att be dem att berätta om en specifik relation eller fokusera på en viss roll eller identitet. Dessa val hänger ihop med hur strukturen på intervjun ska läggas upp, om den ska vara semistrukturerad med färdiga frågor eller halvstrukturerad som är tematiskt guidad. Inom de semistrukturerade intervjuerna är utrymmet för forskningsdeltagaren väldigt begränsad i jämförelse med den halvstrukturerade där utrymmet är mycket större. Som forskare bör du även fundera över de etiska bedömningarna och detta bör alltid vara närvarande vid olika val inför studien. Syftet med studien skall också vara klar för den deltagande och det bör även vara poängterat tydligt att deltagaren kan dra sig ur studien när helst den känner för det (Johansson, 2005).

När väl materialet är insamlat och om intervjuerna är inspelad på band finns det en del saker som bör tänkas på under transkriberingen, översättningen från tal till skrift. De viktigaste frågorna som ska tänkas över är vad ska inkluderas i transkriptionen och vad ska väljas bort, ska de verbala och de icke verbala uttrycken inkluderas och hur mycket av talspråk ska finnas med. Under denna del fungerar forskaren som en översättare. När transkriberingen är klar bör materialet läsas flera gånger om för att upptäcka fler teman eller nyckelord. Forskaren ska även se över om det är som med i materialet är av relevans och betydelse för ens studie.

Under skrivandet väljs hur berättelsen ska framställas. I boken tar Johansson upp tre funktioner som är grundläggande för tolkning av mening. De tre funktionerna består av; den ideationella funktionen syftar på vad som sägs i texten, den textuella funktionen refererar till strukturen och den interpersonella funktionen syftar på relationen och samspelet mellan

talarna. Då texten analyserar används de tre funktionerna på följande sätt, innehållsanalys, strukturanalys och den interpersonella analysen.

Innehållsanalysen besvarar frågor som, vilken är berättelsens handling, vilka händelser skildras och vilka karaktärer är med i berättelsen, men även vad poängen är med berättelsen. I struktur analysen får man svar på frågor som handlar om berättelsens struktur, val av ord och den grammatiska formen som används. I analysen av den interpersonella relationen syns berättelsens situering, hur ser relationen ut mellan berättare och lyssnare, likheter/skillnader i social position mellan dessa två, men även hur ser samspelet ut i intervju situationen och vilka är de samtalsstilar som används (Johansson, 2005).

6.4 Etiska förhållningssätt

De etiska förhållningssätten en forskare bör beakta har varit av ytterst vikt för vår studie. Då vårt forskningsfält är en persons livshistoria och hennes relation till sig själv, är det viktigt att vi har ett riktigt etiskt förhållningssätt till hennes integritet.

Forskning som har människa och samhälle som sina objekt innebär även etiska problem. Holme och Solvang beskriver forskningen som icke värdeneutralt. Vid samhällsforskning krävs en grundläggande utgångspunkt som är baserad på att inneha respekten för medmänniskor. Forskaren bör inte göra människor till medel för att mål ska uppnås. Vår skyldighet som forskare är att skydda personens, som bidrar med information till forskningen, psykiska och fysiska integritet (Holme och Solvang, 1991).

Tystnadsplikten är en stor del av forskningsarbetet och kräver omsorg. Forskaren måste säkerställa att informantens identitet inte avslöjas. Informanten får heller inte luras att delta i en undersökning utan de ska själva ta ställning till. Etiska avgöranden bör aktualiseras under hela forskningsprocessen och ska även vara en del av planeringsstadiet (Holme och Solvang, 1991).

Även Kvale betonar vikten av ställningsdeltagandet och informerat samtycke. Detta innebär att undersökningsspersonen ska vara informerad om undersökningens generella syfte och om undersökningens planering, men även om de risker och fördelar som kan vara förenade med att delta i forskningsundersökningen. Detta samtycke innebär också att informanten kan när som helst dra sig ur undersökningen och det är frivilligt deltagande. Informerat samtycke har även sin problematik, det bör avgöras hur mycket information som ska ges och när den ska ges. Forskaren måste på ett ömtåligt sätt kunna balansera mellan detaljerad överinformation och utelämnande av aspekter som kan vara av stor betydelse för undersökningsspersonerna. Det finns även undersökningar där forskaren undanhåller undersökningens syfte för att informanterna ska ge sina oförfalskade åsikter om ett ämne och inte kunna styras fram till ett specifikt svar (Kvale, 1997).

I de fall där information som kan komma att avslöja undersökningsspersonerna blir aktuellt, så måste undersökningsspersonerna godkänna och ge sitt samtycke till att denna information lämnas. En betydelsefull del vid redovisning av undersökningar är att genom fingerade namn och att förändra identifierande drag kan det skydda undersökningsspersonens privatliv. Undersökningsspersonen har rätt till skydd för sin personliga integritet och därför är det av stor vikt att se över vilken information som ska ges, men även vem som ska få ta del av den. Då det är flera parter inblandade i en studie bör det klargöras innan intervjuerna vem som senare kommer att få ta del av materialet. I fall där forskaren skapat en tillitsfull relation till undersökningsspersonen och under löfte om konfidentialitet fått kännedom om misshandel, felbehandling, barnmisshandel, bruk av droger eller annat kriminellt beteende hos den intervjuade kan de skapa svåra rättsliga problem. Vidare förklarar Kvale problematiken och den konflikt som råder mellan det etiska kravet och de grundläggande principer för den vetenskapliga forskningen. Denna konflikt gör det svårt för andra forskare att återskapa resultatet, då det inte framkommer vem som deltagit och var och när undersökningen ägt rum.

Principen om fördelaktighet är att förminska eller utesluta risken med att undersökningsspersonen kan komma till skada.

Konsekvenserna av undersökningen både vad gäller den möjliga skadan och de förväntade fördelarna med att delta i undersökningen måste uppmärksammas. Detta medför ett ansvar för forskaren att tänka igenom de konsekvenser som kan uppstå, inte bara för de personer som deltar men även för den grupp som dess representerar. Under idealiska former bör det råda en ömsesidighet i vad undersökningsspersonerna ger och vad de får under sitt deltagande i en undersökning (Kvale, 1997).

En annan viktig del av de etiska principerna är nyttjandekravet enligt Bryman. Detta innebär att den information som samlas in under studiens gång enbart får användas i forskningssyftet. Enligt Bryman påpekar att det är väldigt viktigt att forskaren inte vilseleder de personer som deltar i en undersökning. Dessa principer är viktiga att utgå ifrån som forskare, för på så sätt bygger forskaren en tillit till dem han/hon intervjuar, vilket får dem att slappna av och inte ge enformiga svar (Bryman, 2004).

6.5 Reliabilitet och validitet

Validitet och reliabilitet handlar om sanningsvärdet hos resultatet. Synonyma ord är "tillförlitlighet, trovärdighet, pålitlighet och konfirmerbarhet". Validitet beskriver hur bra forskaren kan mäta det som avses mätas. I den kvalitativa forskningen är validiteten, giltigheten, till stor del beroende av forskarens hantverksskicklighet, men också av ett ständigt kontrollerande, ifrågasättande och teoretiskt tolkande av upptäckterna. Reliabiliteten handlar om studiens konsistens, kommer informanterna att beskriva sina situationer på samma sätt om ett år eller om bara några månader.

Enligt Bryman skiljs reliabilitet och validitet av några olika termer; extern reliabilitet, intern reliabilitet, intern validitet och extern validitet. När en forskare pratar om extern reliabilitet handlar det om, om en undersökning kan upprepas eller inte. I och med att det är svårt att "frysa" en miljö i det skick den var när undersökningen genomfördes kan den nya forskaren försöka inta samma roll som forskaren dessförinnan annars kommer inte dennes resultat att kunna jämföras med resultaten från undersökningen som gjorts innan. Inom den interna reliabiliteten ska forskarna/forskaren komma överens om hur de ska tolka det de har hört eller sett i en viss miljö. Den interna validiteten syftar mer på att det ska finnas en överensstämmelse mellan forskarens observationer och dennes teoretiska idéer som utvecklats under studiens gång. Långvariga observationer i en social grupp gör det möjligt för forskaren att säkerställa likheten mellan begrepp och observation. I den sista termen, externa validiteten, handlar det om i vilken utsträckning resultatet kan generaliseras till andra miljöer och situationer (Bryman, 2004).

Enligt Bryman finns det även andra kriterier för att bedöma en kvalitativ undersökning, nämligen trovärdighet och äkthet. Trovärdigheten delas in i fyra kriterier medan äktheten delas in i fem "äktheter". Dessa delar anser vi är av relevans för att höja värdet av våra intervjuer. Trovärdighetens fyra delar är; tillförlitlighet, överförbarhet, pålitlighet och konfirmerbarhet. Tillförlitligheten är trovärdigheten i den beskrivning en forskare har kommit fram till, det är den som avgör om den är godtagbar eller inte i andras ögon. Det är viktigt att studien/forskningen har genomförts enligt de regler som finns och att resultatet har rapporterats till de personer som deltagit i studien/forskningen för att bekräfta om uppgifterna är riktiga. Bryman menar att överförbarheten är den del där forskaren ska producera "fylliga redogörelser" av de detaljer som ingår i en kultur eller omgivning. Dessa "redogörelser" ska sedan förse andra med en databas, vilket ska hjälpa dem att bedöma hur pass överförbara resultaten är till en annan miljö. När forskaren intar en granskade inställning handlar det om pålitligheten, det vill säga att han/hon vill se till att det skapas en fullständig och tillgänglig

redogörelse av alla faser i forskningsprocessen såsom problemformulering, val av undersökningsspersoner, val av metod etcetera.

Sist men inte minst är konfirmerbarheten, det vill säga här försöker forskaren visa att han/hon har agerat i god tro och har inte låtit personliga värderingar påverka arbetet och slutsatserna från en undersökning. Just på denna punkt har vi själva varit väldigt noga med att följa, alltså att inte låta våra personliga meningsskiljaktigheter komma i vägen för oss.

Äkthetens fem delar består av; en rättvis bild, ontologisk autenticitet, pedagogisk autenticitet, katalytisk autenticitet och taktisk autenticitet. En rättvis bild, ges då undersökningen framställer de personer som studerats eller i vårt fall intervjuats precis så som de är utan att försköna dem. Den ontologiska autenticiteten (äktheten) går ut på om undersökningen har hjälpt intervjupersonen att få en förståelse för den miljö eller situation han/hon lever i. Medan pedagogisk autenticitet handlar mer om ifall undersökningen har lett till att intervjupersonen/personerna fått en bild av hur andra personer i en annan miljö upplever saker och ting. Katalytisk och taktisk autenticitet går ut på om undersökningen har gjort det möjligt för dem att förändra sin livssituation samt om det har lett till att intervjupersonerna fått bättre möjligheter att "ta till" vid åtgärder som kräver det.

6.6 Analys av datamaterial

Analys av datamaterial går ut på att forskaren kategoriserar den insamlade datan för att redogöra för materialet. Bearbetningen av data utförs för att skapa en lättöverskådlig bild över det forskaren har funnit, detta medför att forskaren måste utesluta datamaterial som saknar relevans för studien. Forskaren försöker vid analysen jämföra materialet för att kunna se mönster och relationer och urskilja varför dessa uppstår. Analys av kvalitativ data är en process som både tar tid och är komplicerad. Det insamlade materialet kan vara inspelat på band eller bestå av fältanteckningar vilket innebär att den är ostrukturerad. Då forskaren både är den som samlar in data och analyserar den i en kvalitativ metod blir många gånger dataanalysen mer personlig. Genom att grundligt läsa om materialet flera gånger får forskaren på detta sätt även en bättre helhetsbild av det studerade området. (Kvale, 1997)

Forskaren kan vid analys av kvalitativ data välja mellan två olika metoder, helhetsanalys respektive delanalys. Forskaren kan genom att införskaffa sig ett helhetsintryck välja ut situationer eller citat som på bästa reflekterar huvudintrycken. Då det finns en risk att "tappa bort den komplexitet och variationsrikedom som kännetecknar sociala fenomen", kan det vara svårt att beskriva helheter såsom miljöer, processer och personligheter. När analys av en informell intervju sker är det viktigt att tolka informationen utifrån dess känslomässiga kvaliteter och intervjusituationen som de framkom i. De problem som kan uppstå är att situationen misstolkas och inte korrekt återger intervjupersonens verklighetsuppfattning.

Genom att forskaren noggrant strukturerar upp materialet och söker efter ett antal återkommande teman, kan helhetsanalys och delanalys kombineras. Om forskaren däremot vill ha mer struktur i sin analys kan hon använda sig enbart av delanalysen. Som forskare bör man utgå från vissa uppgifter eller stickord som sedan används för att bygga upp en totalförståelse av det insamlade materialet. När intervjun är färdig framställd som en text reflekterar den vissa värderingar hos intervjupersonen som forskaren sedan kan gå vidare med och strukturera analysen (Halvorsen, 1992).

7. Studiens socialpsykologiska begreppsdefinitioner

Under detta avsnitt redogör vi för de olika socialpsykologiska begreppen som är centrala för vår studie. Dessa begrepp kommer att ha en avgörande betydelse i analysen av Nebahat Akkoc's liv. Vi kommer att utgå ifrån begreppen för att skapa en fördjupad förståelse för

hennes livsberättelse ur ett sociologiskt perspektiv. Valet av dessa begrepp är självklara för oss då vi anser att de är relevanta för att få en förståelse för ett relativt komplext liv.

Då vårt intresse ligger i att fördjupa förståelsen för hur en stark en enda människas vilja och mod kan vara, är det oundvikligt att bortse från de socialpsykologiska begreppen.

Följande begrepp är disponerade i detta avsnitt; socialisation, kön, identitet, jagmedvetande, roller, normer och värderingar.

7.1 Socialisation

Socialisation är den process som sker när ett hjälplöst barn gradvis blir medveten och skaffar sig kunskaper och färdigheter som passar in i den kultur barnet är fött i. I det strukturfunktionalistiska perspektivet innebär socialisation att lära sig att uppföra sig i överensstämmelse med de äldre generationernas centrala förväntningar och normer. Begreppet socialisation hör samman med ”uppfostran” och har stor betydelse i andra aspekter under ett barns uppväxt (Giddens, 1993).

Medan föräldrar har medvetna tankar om hur de önskar fostra sitt barn, omfattar socialisationen många olika former av påverkan. Socialisationen handlar om tydligt formulerade tillåtelser och föreskrifter, men också om signaler som föräldrarna sänder genom mindre tydliga verbala påståenden och ljud, ansiktsuttryck, kroppshållningar och gester. Detta innebär att föräldrar förmedlar både attityder de vill förmedla sådant som de ej vill kännas vid. För sociologerna Emile Durkheim och Talcott Parson var socialisationsprocessens viktigaste funktion att öka integrationen i samhället genom att skapa konsensus om normer och värden, och därmed upprätthålla balansen i det sociala systemet. Deras uppfattning om samhället som ett socialt system var begrepp så som institution, position och roll viktiga byggstenar. Exempelvis så krävs det till ledarpositionen en ledarroll, och de som ska anta denna roll måste socialiseras in till den. Detta innebär att hon/han lär sig vilka stabila förväntningar och normer som riktas till en ledare. Den som inte följer normerna kommer få negativa sanktioner och den som följer kommer få positiva. Den som inte efterlever de rådande normerna betecknas som avvikare, och detta förklaras med bristande socialisation, inte något individen själv är skuld till.

Inom marxismen uppfattas socialisation som ett potentiellt negativt element då det oftast är den härskande klassens tankar, normer och värderingar som överförs till de behärskade, och detta i sin tur kan leda till att avvikelse kan uppfattas som medvetet motstånd. Även feministisk kvinnoforskning har påpekat att socialisation kan betyda att patriarkatets värden överförs till flickor och kvinnor.

Symbolisk Interaktionism med G. Herbert Mead i spetsen har utvecklat en egen teori om förhållandet mellan sinne, jag och samhälle som ligger som inspiration till Parsons socialisationsförståelse. Mead lägger stor vikt på samspelet mellan barnet och de vuxna. I familjen utvecklar barnet sina medfödda sociala anlag och börjar gradvis se sig själv med ”den signifikanta andres” ögon. Det signifikanta andre innebär människor som är av avgörande betydelse för en människas utveckling och sociala identitet, t.ex. föräldrar, syskon eller nära vänner. Exempelvis kan barnet när det ensamt håller på med något mamman inte tycker om, börja förmana sig själv med mammans röst och språkliga uttryck. Senare kan barnet också ta in andra stabila samspelepartners perspektiv. Barnet kan förehålla sig till många signifikanta andra och börjar uppfatta universella mönster, detta kallar Mead för ”den generaliserade andre”- eller samhället. Under denna process lär barnet sig att reflektera över de olika perspektiven. Mead använder begreppen ”the I” och ”the Me”. ”The I” delen representerar barnens egna impulsiva uppfattning medan ”the Me” representerar de andras perspektiv på barnets handlingsmönster. Barnets reflektion består e en dialog mellan de två delarna och Mead förklarar det med; ”de andra tycker att det är dumt av mig att göra på detta sätt, men det tycker inte jag”.

Socialisationen kopplar samman generationer och den kulturella inläringen är mer intensiv under barndomen än längre fram i livet, även fastän människan aldrig slutar socialiseras. Det är genom socialisationen och de sociala normerna som individen uppnår en jag medvetenhet.

Socialisationsprocesserna delas in i primär och sekundär socialisation. Primärsocialisation är en process som äger rum under barnets tidigaste levnadsår. De som utgör den viktigaste delen är barnets familj. Primärsocialisationen innebär ett inpräntande av de grundläggande normer och värderingar i den kultur barnet hör hemma. Den innebär även att barnet övar förmågan att uppfatta och tolka olika former av kommunikation, t.ex. språkliga signaler från omgivningen och att själv kunna sända de riktiga svaren. Den första delen i processen är att lära sig sitt modersmål. Den centrala dimensionen i primärsocialisationen är att barnet måste uppleva stabila och tillitsskapande relationer till ett fåtal vuxna för att anknyta till andra människor. Detta trots att barnet föds med klara sociala anlag. Processen handlar om att barnet ska bli tillräckligt trygg för att våga framföra egna åsikter och krav och tar allt för givet.

Sekundär socialisation är den socialisation som sker under ungdomen och i vuxenlivet. Det innebär att personen lär sig de rådande normer och värderingar som finns i olika samhällsinstitutioner som skolan, arbetslivet, politiken och organisationerna. Dessutom lär sig individen i den sekundära socialisationen att tillägna sig vissa insikter och behärska specifika färdigheter, så att hon kan utföra olika typer av uppgifter på ett tillfredsställande sätt. Viktiga socialisationsagenter i dessa fall är lärare, arbetsledare, klasskamrater eller arbetskamrater. Denna form av socialisation baseras på förhållandet mellan personerna och mellan intresset för att lösa gemensamma uppgifter. Dessa relationer präglas av en viss distans eftersom personerna i hög eller låg grad är utbytbara för varandra. Individen kan sortera och tar inte allt för givet.

Sekundär socialisation äger rum när en individ träder in på nya områden, t.ex., byter arbetsplats eller position. Denna process äger även rum i åldersbestämda övergångar exempelvis från elev till student, från arbetstagare till pensionär (Brante,1995). Tertiär socialisation är ytterligare en del av socialisationsprocesserna. Den tertiära socialisationen lägger tyngdpunkten på hur vi människor systematiskt påverkas att införliva speciella värderingar, vilka förmedlas genom exempelvis olika politiska partier, massmedia, reklam eller intressegrupper.

Det är viktigt att understryka att individer, oavsett om det handlar om barn, ungdomar eller vuxna, inte är passiva mottagare i socialisationen utan spelar en aktiv och viktig roll. Genom socialisationen införlivar individen samhällets normer och värderingar. Socialisationsprocessen återspeglar såväl kontinuitet som de förändringar som äger rum i ett samhälle. Detta innebär att överföringen av normer och värderingar kan se annorlunda ut för olika generationer (Bosse Angelöw, Thom Jonsson, 2000). Socialisation äger rum hela livet, från barndom till ålderdom. Inom den västerländska vetenskapen har följande indelning gjorts:

Den första huvudperioden kallas för den *receptiva fasen* och innebär de första 20 åren av livet, då vi ägnar oss åt att ta emot intryck från omgivningen.

Den andra perioden kallas den *expansiva fasen* och innebär den fas då vi på olika sätt försöker tillämpa det vi har lärt oss, genom att skapa en tillvaro och etablera oss som vuxna och självständiga människor.

Den tredje och sista perioden kallas för den *sociala fasen* och går ut på att vi blir mer orienterade mot omgivningen och försöker hjälpa unga medmänniskor i deras utveckling.

Psykoanalytikern Erik Homburger Eriksons teorier är uppmärksammade när det gäller socialisation genom livscykeln.

Erikson delar upp utvecklingen från spädbarn till åldring i åtta följande stadier:

Spädbarnsperioden (oral- stadiet, ca 0- 1 ½ år)

I detta stadium är det barnets mun det som tillfredställer drifterna och är barnets väsentliga sinnesverktyg. Existenskrisen enligt Erikson är "tillit kontra misstro" och det är främst modern som är ansvarig förmedlare av tillit till barnet. Om samspelet är positivt under den här perioden utvecklar barnet en grundläggande känsla av tillit till sig själv och till omvärlden.

Småbarnsperioden (anal- stadiet, ca 1 1/2 – 3 år)

Under detta stadium präglas av driftmönstret av de anala organen som reglerar urin och tarmfunktioner. Erikson anser att existenskrisen under småbarnsperioden är "själv tillit kontra skam och tvivel". Föräldrarnas uppgift blir att ge barnet ytterligare utveckling på själv tillit genom att sätta de rätta gränserna och reglera skamkänslorna.

Lekåldern (genital- stadiet, ca 3-6 år)

Organiskt präglas detta stadiet av genitalierna som innebär könsdelarnas område och funktion i den breda bemärkelsen. Genom att ställa frågor så som "Vem är jag?" och "vilket kön har jag?" börjar intresset för omvärlden. Den existens kris som finns under detta stadium är "initiativ kontra skuld känsla". Detta innebär att barnet utvecklar sin initiativ förmåga, sin nyfikenhet och förmåga att lösa problem genom omgivningen stöd och möjligheter till utforskning av olika mänskliga roller som sker genom leken. Om denna kris löses på ett konstruktivt sätt utvecklar barnet en känsla av målmedvetenhet och initiativförmåga.

Skolåldern (latensstadiet, ca 6-12år)

Skolålderfasen präglas av ro, dvs., en väntan på den slutgiltiga könsutvecklingen i puberteten. Existenskrisen under skolåldern kallar Erikson för "arbetsflit kontra underlägsenhetskänslor". Denna period innebär att barnet lär sig att det är lika spännande att lära som det är att leka. Skolan förbereder barnet för vuxenvärlden.

Ungdomsperioden (ca 12-21 år)

Denna period kallas även för pubertet och utvecklingen från barn till ungdom sker snabbt. Det sker en kraftig fysisk förändring och ungdomen blir intresserad av det motsatta könet och nya uppgifter i vuxenvärlden. Existenskrisen i denna period är "identitet kontra identitetsförvirring eller negativ identitet". Ungdomens självuppfattning står i fokus under denna fas i livet och om existenskrisen genomlevs på ett sunt sätt, utvecklar ungdomarna en känsla av att ha funnit sig själva.

Tidig vuxenålder (ca 21-35 år)

Under denna period inträder individen i arbetslivet, studerar och skapar starkare umgänge med andra människor. Existenskrisen kallas "intimitet kontra isolering" och innebär att individen skapar en grundläggande identitetskänsla av kärlek och tillväxt. Individen upplever social gemenskap.

Vuxenålder (ca 35-65år)

Denna fas i livet domineras av arbete och familj. Erikson kallar existenskrisen under vuxenålder fasen för "generativitet kontra stillastående eller självupptagenhet". Med generativitet menar Erikson att individen är kapabel till att utveckla kreativitet, produktivitet,

skapa en familj, få barn och ge dom omsorg och kärlek. Sköts existenskrisen bra skapar individen känsla av omsorg, en kärlek till familjen och kreativitet i arbetet.

Ålderdomen (ca 65- år)

Vägen från vuxenålder till ålderdomen är präglad av mognad och funderingar om livet. Existenskrisen under denna fas kallar Erikson för ”integritet kontra förtvivlan och vanmakt”. Genom att inte ha ångest för döden har existenskrisen sköts bra. De äldre upplever en känsla av visdom genom integrering med mänskligheten.

Erikson såg människan som är socialpsykologisk varelse vars utveckling sker i samspel med andra människor och är beroende av de samhälleliga förhållanden som råder (Bosse Angelöw, Thom Jonsson, 2000).

7.2 Kön

Termen kön är mångtydig. Det biologiska könet är anatomiska skillnader som visar om en människa är man eller kvinna.

Kön, enligt vissa sociologer, är sociala förväntningar på beteende som anses passande för medlemmar av de två könen. Socialt kön eller könsroll har inte med fysiska skillnader att göra, utan med socialt utformade egenskaper och kännetecken som utgör maskulinitet och femininitet.

Könssocialisationen börjar så snart barnets föds. Även om tanken är den att man behandlar barnen lika trots deras biologiskt förankrade skillnader så tenderar det till att man reagerar olika på pojkar och flickor. Dessa skillnader förstärks ytterligare i den kultur man befinner sig i. Alla vet att män och kvinnor är biologiskt olika, t.ex. könsorganen är uppbyggda på olika sätt och att enbart kvinnan kan föda barn. Socialpsykologin utgår från att kvinnors och mäns olika beteendemönster uppkommer genom ett komplicerat samspel mellan individen och omgivningen. Personen föds in i en könsroll och får olika förväntningar beroende på om individen är en pojke eller en flicka.

Kön och könsroller är inga givna företeelser, det är något vi alla skapar genom vår vardag. Samhällsforskningen har under de senaste decennierna riktat sin forskning på kön som en social kategori. Det sociala könet utgör ett system av relationer som är av betydelse inom de flesta samhällsområden. I alla relationer är det biologiska könet socialt relevant. Dessa relationer har både en differentierade och stratifierade sida, med andra ord så innehåller de både likvärdiga skillnader och skillnader i makt, status osv. Många forskare betonar hur ”kvinnoförtrycket” framstår som en ”naturlig differentiering” i det moderna samhället och lägger stor vikt på kön som social kategori. Könet binder samman samhälleliga och det personliga på speciella och viktiga sätt. Forskningen runt kön har en tendens att handla om det kvinnliga könet och därför har uppmärksamheten på senare tid riktas mot manlig forskning bl.a. egen mansforskning. Forskningen bidrar till att belysa hur kön bidrar till stereotyper och ideologier och även dess funktion. Sigmund Freud formulerade den mest inflytelserika och kontroversiella teorin om utvecklingen av könsidentitet. Freud menade att inläringen av könsroller hos små barn kretsar kring huruvida barnen har en penis eller inte. De anatomiska skillnaderna är inte enbart viktiga, utan det faktum att man har eller är i avsaknad av en penis utgör symboler för maskulinitet och femininitet (Giddens, 1993).

7.3 Identitet

Identitet är föreställningen om människors upplevelse av sig själva och andra som ”de samma” i över tid och olika sociala sammanhang. Begreppet identitet har sitt ursprung i psykoanalysen och det ses huvudsakligen som en egenskap hos individen. Det moderna begreppet identitet har nyanserats av socialpsykologen Erik Erikson där han skiljer mellan personlig identitet (sättet vi uppfattas av andra) och egoidentitet (möjligheten att upprätthålla

ett inre sammanhang och en inre kontinuitet). Erikson definierar identitet som en produkt av interaktionen mellan jaget och samhället.

Social identitet rör de kännetecken som andra tillskriver en viss individ. Dessa drag ses som markörer som grundläggande anger vad den personen är, och relaterar individen i fråga till andra individer som uppvisar samma kännetecken. Exempel på sociala identiteter är student, pappa, advokat, hemlös, muslim, dyslektiker och ogift. De flesta individer har en social identitet som inrymmer mer är ett visst attribut. En person kan både vara doktor, mamma, muslim och medlem av kommunfullmäktige. Att man har flertal sociala identiteter visar de många dimensioner som ingår i en människas liv. Mångfalden av sociala identiteter är en källa till konflikter men de flesta individer har förmågan att organisera sina erfarenheter kring en primär identitet som är kontinuerlig över tid och rum. (Johansson, 2004)

En annan funktion som sociala identiteter fyller är en kollektiv dimension som markerar att en individ är "samma" som de andra. Gemensamma identiteter som grundar sig på en uppsättning av gemensamma mål, värderingar eller erfarenheter utgör en viktig bas för sociala rörelser. Exempel på gemensamt byggda sociala identiteter är feminister, miljökampanjer, religiösa fundamentalister och fackföreningar. (Giddens, 2003).

Sociala identiteter markerar individers likheter medan den personliga identiteten skiljer individerna åt. Den personliga identiteten handlar om en utvecklingsprocess varigenom vi formulerar en upplevelse av oss själva som en unik varelse med unika relationer till omgivningen. Charles Cooley och George Herbert Mead är sociologer som har bidragit till att utveckla begreppet identitet genom att lägga vikt på hur individer uppfattar sig själva från skolbetygen till den sociala gruppen som helhet. Det är individernas kontinuerliga samspel och "förhandling" med yttervärlden som bidrar till att skapa eller forma hennes upplevelse av sig själv. Samspelet mellan individ och samhälle bidrar till att koppla samman individers personliga och offentliga världar. Det är individens handlingsförmåga, frihet och valmöjligheter som är det centrala när det gäller formandet av den personliga identiteten. Genom människans förmåga att vara en medveten varelse skapar vi och omskapar kontinuerligt vår identitet.

Inom sociologin så uppfattas identitet som ett existencialistiskt och konstruktivistiskt begrepp, som knyts samman till socialisationen och dialektiken mellan individ och samhälle. Giddens ger följande definition;

Särskiljande drag eller egenskaper för en person eller grupp. Både individuell identitet och gruppidentitet följs av socialisationens betydelse för människan. Oftast ligger den individuella identifikationen i namnet. (Giddens, 1993: 635)

Identitetsbegreppet innebär att det finns en viss kontinuitet i individers eller grupper beteenden, åsikter, och önskningar över tid. Begreppet kritiserar ofta för att i allt för hög grad implicera en fastlåst och deterministisk uppfattning av personer och grupper. Gruppstillhörighet identifieras oftast med den etniska tillhörigheten man har.

7.4 Jagmedvetande

George Herbert Mead är en sociolog vars centrala intresseområde var hur jagmedvetandet utvecklas. Han menade att självmedvetandet grundar sig på den enskilda människans förmåga att inta samma attityd gentemot sig själv som andra människor har gentemot henne. En individ är kapabel att ta andras syn på sig själv och göra den till sin egen. Enligt Mead utvecklas självmedvetandet genom ett tvåstegs process som inkluderar lek och spel.

I det första stadiet leker och undersöker barnet olika roller, t.ex. mamma, pappa, brevbärare, polis, sjuksyster osv. under detta stadium tilltalar barnet sig själv i tredje person, alltså med sitt namn, t.ex. Robin och använder inte "jag". Barnet har ännu inte utvecklat ett självmedvetande.

I det andra stadiet som Mead kallar för spelstadiet, försöker barnet delta i spel tillsammans med andra och pröva på olika roller som hänger samman med varandra, exempelvis, mamma, pappa och barn. Detta spel innebär att deltagarna sätter sin in i varandras roller och perspektiv, och inte enbart i sin egen roll. Mead menar, att barnet spelar i själva verket den andres roll i fantasin och förstår därigenom den andres attityd. När en förälder skäller på barnet för att de har smutsat ner sina kläder, kan barnet enbart förstå innebörden i det som sägs om det tänker sig in i förälderns ställning. Barnet sätter sin in i förälderns roll och tänker för en liten stund som en förälder. Hon ser sig själv som en förälder.

Mead anser att den grundläggande skillnaden mellan spelet och leken är att i den förra måste barnet känna till attityden hos alla andra som är med i spelet. I en spelsituation lär sig barnet att samtidigt överta flera personers roller. Under spelstadiet utvecklar barnet sin förmåga att överta ett mer allmänt synsätt på situationen och jaget. Resultatet av detta kallar Mead för den generaliserade andre.

I boken *Introduktion till Socialpsykologin* skriven av Bosse Angelöw och Thom Jonsson (2000, andra upplagan) illustreras detta med följande exempel: Rollen "pappa" är för barnet till en början liktydig med dess egen "pappa". Så småningom upptäcker barnet att det finns andra människor som mot andra barn har attityder som liknar "pappas". Till slut upptäcker och föreställer sig barnet att dess egen relation till "pappa" har en motsvarighet hos andra barn. Från barnets egen relation till pappa, har det således upptäckt att även andra barn har motsvarande relationer till sina pappor. Denna process leder till att barnet har skapat en "generaliserad pappa" i sitt medvetande. När man t.ex. tänker på sig själv som student, blir den generaliserade andre alla andra vilkas attityder är relevanta för din status som student, dvs. lärare, studiekamrater och föräldrar. När det gäller medborgarskapet vi har i ett visst land, blir den generaliserade andre alla invånare i det aktuella landet. Det rådande samhällets roll- och regelsystem införlivas i oss genom den generaliserade andre. Den generaliserade andres attityd är hela samhällets attityd. Individens tänkande och handlande regleras inte enbart att hon övertar en viss bestämd persons roll utan genom hennes konversation med en allmän och anonym part, med andra ord den generaliserade andre. Denna generaliserade motpart blir liktydigt med samhället (Bosse Angelöw, Thom Jonsson, 2000).

Erwing Goffman är en annan sociolog som har ägnat mycket tid på att förklara jaget och dess innebörd. Den allmänna uppfattningen om att vi gör framträdande inför andra är ingenting nytt. Goffman vill dock göra en uppfattning om huruvida jagstrukturen arrangerar sådana framträdanden i vårt samhälle. Goffman betraktar individen som en agerande varelse som iscensätter ett framträdande samtidigt som han spelar en rollgestalt, en figur vars mentalitet, själsstyrka och andra kvalitéer är avsett för att väcka liv. Goffman skriver att i vårt samhälle betraktas den roll man gestaltar och en jag som tämligen identiska. Kombinationen av jaget och rollgestalten uppfattas i allmänhet som något som finns i ägarens kropp. Enligt Goffman är jaget en produkt av en scen som spelas upp och är inte en orsak till den. Jaget är en framställd rollgestaltning är inget organiskt ting som är lokaliserat till ett specifikt ställe vars fundamentala öde är att föddas, mogna och dö. Jaget är en dramatisk effekt som uppstår ur en scen som visas upp och allt hänger på om det kommer väcka misstro eller vara trovärdigt. Goffman anser att vid analyser av jaget så avlägsnar man sig från dess innehavare och ser på det som en kollektiv produkt. Jaget är en produkt av samhälleliga arrangemang och är till alla sina delar präglad av samhället. Goffman menar att samhället är uppbyggt utifrån att varje individ som har vissa sociala egenskaper också har en moralisk rätt att förvänta sig att andra värderar och bemöter honom/henne på ett passande sätt (Goffman, 1998).

Sigmund Freud är en teoretiker som har riktat uppmärksamhet på jagets funktion. Som psykolog så definierar han jaget på följande sätt: Jaget börjar utvecklas när barnet efter hand

lär sig att det inte går att få allt på en gång, att det finns andra människor och andra faktorer som måste beaktas samt att behovstillfredsställelsen kanske måste skjutas upp en stund. Jaget är kontakten med verkligheten och fungerar enligt realitetsprincipen: jagets funktion är att medla mellan verklighetens krav och detets begär. Med andra ord att man skiljer på fantasi och verklighet, att skydda mot inre och yttre hot och lösa problem på ett realistiskt sätt (Bosse Angelöw, Thom Jonsson, 2000).

7.5 Roll

Roller kan bildas av förväntningar som gruppen har på den enskilde individen. Om någon individ har visat sig vara framträdande inom ett visst område tidigare händer det lätt att gruppens övriga medlemmar förväntar sig att detta beteende skall fortsätta. En annan anledning till att roller bildas är den enskilde individens likheter med någon person som de andra gruppmedlemmarna känner till.

Individen tillskrivs här samma beteende som den person som de andra gruppmedlemmarna känner igen och individen kan därmed falla in i samma roll som denna. Med en grupp avser vi här flera människor som påverkar varandra genom samspel i olika former. När gruppens medlemmar interagerar bildas en struktur i gruppen, det vill säga ett förhållandevis stabilt mönster av roller, normer och relationer mellan gruppens medlemmar. Rollerna är det förväntade beteendet och normerna är de regler som reglerar beteendet (Brante, 1995). Vidare innebär roller det beteende man förväntar sig från en individ som innehar en viss social position. I alla olika samhällen spelar individen en roll beroende på den sociala situation han/hon befinner sig i.

Inom strukturfunktionalismen definieras roller som institutionaliserade uppsättningar rättigheter och skyldigheter avseende en idealtyp av positionen i fråga. Roller är redan definierade innan individen träder i den och det förbinder henne med det sociala systemet. Roller kompletterar varandra i rollpar exempelvis make- maka, lärare- elev, och utifrån detta perspektiv kan man se samhället som ett gigantiskt nätverk av olika roller. Varje individ innehar flera olika roller och uppstår det oenighet mellan rollerna så talas det i sociologiska termer om rollkonflikt. En rollkonflikt kan uppstå i alla rolluppsättningar t.ex. mellan maka, förälder och yrkesarbetare

Inom symbolisk interaktionism talar man om rollbeteenden som aktiva och dynamiska processer. Individen har möjlighet att utföra roller på olika sätt, bland annat genom *"rolltagande"* och *"rollskapande"*. En av de som har riktat stor forskningsuppmärksamhet på roller är Goffman och hans dramaturgiska teori, där han metaforiskt sätter in rollbeteende som ingående i en teater där *"skådespelarna"* kan tolka sina roller på olika sätt, och förhålla sig olika till de (Brante, 1995).

Goffman beskriver att en roll spelas med förutsättningen av att observatören ska ta det intryck som framskapas för dem på allvar. De förväntas tro att personen de ser spela en roll verkligen besitter de egenskaper som hon verkar besitta, och att saker och ting på det hela taget är vad de verkar vara.

Månsson citerar Goffmans inledning av följande definition, "the self" som är ett avgörande begrepp för fortsatt utveckling av den dramaturgiska modellen.

Som en framställd rollgestalt är alltså inte ett organiskt ting som är lokaliserat till ett speciellt ställe vars fundamentala öde är att födas, mogna och dö, utan det är en dramatisk effekt som uppstår på en scen som visas upp, och allt hänger på om det kommer att anses trovärdigt eller väcka misstro. När vi analyserar avlägsnar vi oss alltså från dess innehavare, från den person som kommer att vinna eller förlora mest på det, för han och hans kropp är bara den hängare som en i själva verket kollektiv produkt kommer att fästas upp på för en tid. Och medlen för att producera och bevara ett jag finns inte inuti hängaren (Månsson 2003: 168).

Vidare utvecklar Goffman att vi genom vår fasad klargör för andra vilka vi är och vilken status vi har. Fasaden är en expressiv utrustning som används av aktören under hennes uppträdande. Denna utrustning kan vara olika möbler eller den bakgrunds dekor som finns på platsen där uppträdandet sker. Aktörens personliga fasad är hennes ålder, kön, utseende, kroppsspråk, retorik, uttryck, gester och andra ickeverbala uttrycksmedel. Genom fasaden med diverse tillbehör bestämmer och kontrollerar aktören den uppfattning som andra har om henne (Goffman, 1998).

För att gå vidare i Goffmans dramaturgiska teorier måste vi börja med att definiera vissa viktiga begrepp. Goffman talar ständigt om *aktörer* så därför är det mest lämpliga att börja med är just aktörens innebörd i hans teorier. Goffman liknar aktören som en främling som är helt okänd och träder in på en scen där det finns andra aktörer, som även de är okända alltså liknar den första aktören. *Scenen* finns alltid i en fysisk gestaltning och inkluderar den rekvisita av ett mer eller mindre påtagligt eller immateriellt slag som aktören fogar över. Scenen utövar en bestämmande inflytande över slutresultatet av dramat. Den sätter gränser på vad och vem som är möjligt att framställa. Aktören är dock beroende av medaktörer och stöd från en *publik* för att behålla en av honom fastställning mening med sin rollgestalt. Aktören träder således in på en *scen*, använder viss rekvisita som hör till scenen. Han uppför en *föreställning* med eller utan *medaktörer*, för en *publik* och det allra viktigaste i den dramaturgiska modellen av Goffman är huruvida publiken godkänner eller underkänner föreställningen av den rollgestalt aktören skapar.

Ett annat begrepp Goffman använder är *rolldistans* som innebär kort att individen under sina sociala möten alltifrån barndomen och framåt utvecklar en förmåga att urskilja sina olika roller och sig själv, och att utan konflikter diskriminera mellan dessa två. Man kan säga individer som inte behärskar att utan konflikt urskilja jaget och rollen kan betraktas som socialt förvirrade eller i allra värsta fall psykotiska. Vidare pratar Goffman om *ärlig* och *cynisk* aktör. Den ärliga aktören är inte medveten om den roll han spelar utan identifierar sig med rollen, medan den cyniska aktören är på det klara med att han spelar en roll och att han inte är identisk med rollen. I detta ligger ingen moralisk definition där den cyniske aktören är elak och den ärlige är god utan det är en psykiskt- tekniskt innebörd som Goffman lägger i begreppen.

Två exempel på två olika aktörer.

- Den agerade kan blir fullständigt uppäten av den roll som hon spelar. Rollspelaren har svårt att skilja på vad som är hennes spelade roll och inte. Publiken övertygas att hennes agerande är äkta.
- Rollspelaren övertygas inte av sin egen roll. När rollspelaren inte tror på sitt eget agerande och inte har något djupare intresse av sin publiks uppfattningar – betecknas hon som cynisk. Den cyniske kan dock få ut ett rent privat nöje av sin föreställning men det kan upplevas som

en psykisk utmaning, tack vare att hon kan leka som hon behagar med nåt som publiken måste ta på allvar. Den cyniske lurar sin publik för att hon anser vara dess eget bästa eller för samhällets bästa. T.ex. läkare som ger patienter placebos. (Goffman, 1998)

För att sammanfatta Goffmans teorier och få en yttlig inblick i den dramaturgiska modellen om roller så bör man ställa sig tre frågor. Vem skapar rollen? Svaret är att alla människor blir aktörer genom att spela sin roll – utan människorna eller individer finns inga roller.

Hur får man en roll och hur lär man sig att spela rollen? Svaret enligt Goffman är att människor bygger sin roll efter hur man tidigare har spelat samma roll, alltså genom vana och igenkännande.

Den tredje och sista frågan är vem bestämmer rollen och rollens innehåll?

Svaret på den sista frågan är att rollen bestäms genom situationen. Människan spelar olika roller i olika situationer. Hon har själv chans att förändra, påverka och utvecklar rollen.

7.6 Norm

Norm innebär regel eller föreskrift om hur någon bör handla. Alla sociala situationer med en viss varaktighet präglas av formella eller informella normer. Emile Durkheim uppfattade samhället som en i grunden normativ gemenskap och det finns tre huvudsakliga normtyper inom sociologin.

Konstruktiva normer fastställer hur interaktionen ska äga rum exempelvis. Grammatiska regler, fotbollsregler eller reglering av marknadsbeteende.

Kompetensnormer fastställer vem som ska eller vem som bör fatta beslut, utföra bestämda handlingar eller ta ansvar för resultatet. Dessa två är grunden i normer och ytterst viktiga för de sociala rollerna.

Handlingsnormer föreskriver hur personer bör handla. Dessa delas i sin tur i om de är resultatorienterade eller inte. Den första hänvisar till ett betingat samband; "Om du vill uppnå Y gör X". Det andra är obetingat; "Du ska göra X".

Det är även vanligt att man gör skillnad på moraliska normer och sociala normer.

Moraliska normer delas upp i två huvudsakliga normer, konsekvensetiska normer (ex. Utilitarism) som innebär att de är resultatorienterade och sinneslagsetik som inte är resultatorienterat. Dessa två normer har gemensamt att det är klart rationella.

Sociala normer är inte resultatorienterade eller rationella i sin karaktär. De anger vad som uppfattas rätt och riktigt uppförande, rätt och riktig klädsel och vad som är passande inom en grupp. Följs inte den rådande normen leder det till förlust av socialt anseende och social respekt.

Sociala normer internaliseras och är verksamma därför att individerna upplever normens föreskrifter som något de önskar efterleva.

Normer är oftast oklara och otydliga och måste kommuniceras, tolkas och förstås för att kunna tillämpas i konkreta situationer (Brante, 1995).

Alla grupper av människor följer bestämda normer och föreskrifter och görs inte detta så bestraffas man med olika former av sanktioner. I vissa fall så som döden. (Giddens, 1998)

7.7 Värderingar

Värde innebär de idéer individer eller grupper har om vad som är önskvärt, passande, bra eller dåligt. De olika värden som finns i en kultur representerar viktiga aspekter av variationer man kan iaktta i den rådande kulturen. Vad en viss individ värderar högt påverkas i hög grad av den speciella kultur individen befinner sig i.

De abstrakta värderingarna ger mening och vägledning för människor då de samspelar med och i den sociala verklighet de lever i. Monogami är exempel på en värdering som är viktig i många västerländska kulturer.

Både normer och värderingar varierar stort mellan olika kulturer. Vissa kulturer värderar individualismen, medan andra lägger större vikt vid gemensamma behov.

Det kan också finnas i ett och samma samhälle vilt skilda värderingar. Vissa individer eller grupper värderar traditionella religiösa uppfattningar, medan andra istället talar för framsteg och vetenskap. Vissa personer kan förespråka enkelhet och ett stillsamt liv, medan andra föredrar bekvämlighet och synbara framgångar. Det är inte förvånande i en föränderlig värld att hitta kulturella värderingar som motsäger varandra.

8. Resan till uppsatsen

Redan under B- uppsatsen i sociologi funderade vi på att vi ville åka utomlands och skriva vår C- uppsats. Vägen fram till att vi faktiskt åkte till sydöstra Turkiet/ Kurdistan har varit lång. Vår resa började redan vid undersökningen av de ekonomiska möjligheter en student har för att bege sig ut för att samla material till en C- uppsats. Vi insåg ganska snabbt att vi kunde söka merkostnadslån från CSN och detta gjorde det möjligt för oss att åka.

Då den ena av oss är kurd och bekant med Nebahat Akkoc blev det enkelt för oss att komma i kontakt med henne. Vi hade under tiden bestämt oss för att vi ville skriva om en kvinna som gav röst åt kvinnor som i vanliga fall inte har en chans att tala, i ett land som toppar hedersmordsstatistiken. Då vi redan hade skrivit om hedersmord i vår A uppsats var vi redan bekanta med det kvinnoförtryck som finns i vissa delar av Kurdistan.

Efter många e- mail och telefon samtal med Nebahat Akkoc begav vi oss till sydöstra Turkiet den 3:e april 2005.

Då det under denna period var en hel del oroligheter i Diyarbakir, den staden vi skulle vistas i de närmaste tre veckorna, blev vi lite rädda, men såg det som en möjlighet att faktiskt på nära håll se den verklighet många av dessa människor lever i. Vi såg på nära håll all den förstörelse som hade ägt rum som även visades i svensk media och blev tagna av det förtryck som sker av kurder i Turkiet.

Efter tre dagar i Diyarbakir tog vi kontakt med Nebahat, som själv hade ägnat mycket tid att återställa ordningen efter upploppen. Efter en lång diskussion om huruvida vi skulle intervjua henne personligen eller skicka en färdig intervjumall utifrån de begrepp som är aktuella i vår uppsats, kom vi fram till att det bästa var det senare alternativet. Samma dag skickade vi mallen och gav henne tio dagar att besvara frågor om sitt eget liv. Vi ansåg att en personlig intervju kanske skulle skada hennes integritet och därför valde vi att göra på det sättet.

Trots att det var så mycket runt omkring oss med kulturupplevelser och annorlunda miljö så är vi överens om att vår resa till Turkiet/Kurdistan bara innebar möjligheter. Vi fick chansen att förstå resultatet på ett helt annat sätt, då vi var på plats och fick se den rådande kulturen och det liv som levdes där. Vi hade möjligheten att träffa alla de andra kvinnorna som jobbade för Nebahat och hennes organisation Ka- mer och fick se hur otroligt mycket ideellt arbete de la ner för att hjälpa andra kvinnor som hade det svårt.

Det är väldigt svårt att på få rader beskriva de fantastiska upplevelser vi har varit med om. Att ha fått träffat Nebahat är ett privilegium för oss och en lärdom som vi kommer att bära med oss för resten av vårt liv. Hennes liv är mycket mer än bara en C- uppsats.

Efter tio dagar fick vi svar från henne som vi ansåg inte var tillräckliga. Vi gav då kompletterande frågor och följde Beckers Tricks ”Ask how not why” och fick ut ännu mer om hennes liv.

Efter tre veckor i Turkiet och en hel del upplevelser i bagaget var vi hemma i Sverige och kunde börja transkribera vår empiri.

Vi var otroligt trötta och omotiverade då resan hade tagit all vår kraft. Våra upplevelser av landet var tvungna att bearbetas innan vi fick ner ett färdigt resultat. Det var mycket som vi ville skriva ner, men vi visste inte hur vi skulle börja.

Utifrån begreppen har vi analyserat och tolkat Nebahats svar om hennes liv och försökt att ge en så bra inblick som möjligt i denna fantastiska kvinnas livsförlopp.

9. Resultat

I detta avsnitt presenterar vi Nebahat Akkoc's livsberättelse. Vi har valt att använda oss av följande överskrifter för att ge en överskådlig bild av hennes livsberättelse; Mina första år, studietid, etnisk identitet, vem är jag, min familjs roll i mitt liv, min roll i familjen, familjerelationen, mål i livet, mitt äktenskap.

Resultat är översatt från turkiska och är en återberättning av Nebahats Akkoc's egna ord.

9.1 Livet som en berättelse

Resultatet är uppdelat i de teman som vi använde oss av under intervjun.

9.1.1 Mina första år

Under min barndom jobbade min far på PTT⁶ som tjänsteman. På den tiden, men även idag är det ett privilegium att vara tjänsteman eller som jag att ha en förälder som är det. Det var tydliga skillnader på tjänstemansfamiljer och de så kallade arbetarfamiljerna. När min far blev förflyttad till en stad som heter Karlova⁷, var min mamma gravid med mig och det var inte långt efter flytten dit som jag föddes.

Under hela min uppväxt bodde min farmor med oss, i Turkiet är detta inte så ovanligt och många gånger är det även till stor fördel för föräldrarna. Tillsammans med min mamma uppfostrade och vårdade hon oss åtta barn. Jag är den tredje äldsta bland mina syskon, jag har en bror och en syster som är äldre än mig själv. Jag kommer nästan ihåg mina yngre syskons födelse, klart och tydligt. Efter att ha bott i Karlova i ett par år förflyttades min far av sitt jobb till ett område som heter Hazro, vilket tillhör staden Diyarbakir. Det var också i Hazro som jag träffade den viktigaste personen i mitt liv. Det var en ung kvinna och hon kom att påverka mig mest i mina val i framtida liv, men även som den person jag kom att bli.

I Hazro bodde vi i en tvåplans villa med fyra rum som var stor och underbar, vi ägde inte den själva utan hyrde den bara. Det var inte långt efter att vi hade flyttat dit som det snart flyttade in någon till huset som låg bredvid vårt. Det var en ung kvinna och hon jobbade som lärare. Jag minns att hon kom från Elazig (en stad som ligger i den kurdiska delen av Turkiet), hon var ogift och jag minns även att hon ofta var ledsen och grät i början när vi lärde känna henne. Det kom fram att hon konstant blev trakasserad och diskriminerad av män i sin omgivning, både av dem hon kände, men också av okända på jobbet eller bara genom att gå på gatan. Det här var en svår tid för unga arbetande kvinnor, de kallade en arbetande kvinna för en "lättfotad kvinna", men detta var något som jag lärde mig och förstod mycket senare.

Förutom att hon var en arbetande kvinna så var hon även frispråkig, vacker och hade annorlunda klädsel vilket drog till sig en oerhörd uppmärksamhet. Jag minns även att hon fick många fririer. Hon kom ofta hem till oss gråtande och berättade om de hemska trakasserier hon upplevde om dagarna, hon bad mina föräldrar om hjälp och råd. Min mor som också var uppvuxen i Elazig fick direkt en nära kontakt med kvinnan och hon kände en släktkänsla till henne. När mina föräldrar inte längre hade fler lösningar och råd till hennes problem, bestämde de sig för att ge henne ett av våra rum att bo i och hon fick leva med oss.

⁶ Post, telefon och telegraf verket

⁷ Tillhör Bingöl provinsen som ligger i den kurdiska delen av Turkiet.

Vi var ju trots allt en tjänstefamilj och hade det bra. Jag var då fem år och fick äran att få dela rum med henne.

Jag började grundskolan i Hazro men jag kom att avsluta den i en annan stad som heter Silvan. Varje morgon gick hon och jag tillsammans till skolan för att hon inte skulle vara ensam när hon gick på gatan. Genom att ha ett barn eller man vid sin sida, det räcker med att han är en liten pojke också, skyddades man av att bli trakasserad av män på gatan.

Dessa dagar som vi gick tillsammans ökade mitt intresse för skolan och jag längtade varje dag efter att få komma in i klassrummet för att lära mig läsa, detta var någonting som jag också blev duktig på. Den unga lärarinnan blev min förebild och jag älskade henne väldigt mycket, det var också av den här enkla anledningen som jag valde att bli lärare senare.

9.1.2 Studietiden

Mina föräldrar var emot att jag skulle studera vidare i Mardin på grundskolelärlinjen och bo på flickinternat. Det var inte tanken om att jag skulle studera som var problemet utan det var själva flytten de var emot. För att bli antagen till grundskolelärlinjen i Mardin var jag tvungen att klara av två olika inträdesprov. Min familj var förstas emot att jag skulle delta i dessa inträdesprov. Jag var desperat och behövde ändra deras åsikt, därför beslöt jag mig för att prata med mina lärare och få dem att åka hem till mig för att övertala mina föräldrar om att jag skulle få delta i proven. Till slut lyckades mina lärare övertala mina föräldrar om att jag skulle få åka dit och studera och detta kom att bli en vändpunkt i mitt liv. Genom att studera till lärare kände jag också en närmare kontakt med den lärarinnan (den unga kvinnan i Hazro) som jag hade som förebild.

Jag studerade mina första fem år i Mardin, det sista året blev jag tvungen att studera i Manisa. Året var då 1970. Den tidens regering hade ett projekt som gick ut på att förflytta studenter runt om i landet, från öster (kurdiska delen) till väster (turkiska delen) och från väster till öster, därav min flytt från Mardin till Manisa. Jag tror personligen att detta var ett projekt för att assimilera de kurder som fanns i landet. Detta skapade snabbt ett kaos, då familjer till de studenter som skulle förflyttas från väst till öst, protesterade emot förflyttningarna. Det kom att ske en förflyttning det året och strax därefter stoppades detta projekt.

Jag tog examen 1970-71 i Manisa, jag var då 16 år och för ung för att jobba som lärare. På den tiden var det många som inte hade sina riktiga födelsedatum och som senare bytte till att de blev yngre eller äldre till sin egen fördel. Vilket även jag gjorde, jag blev då tvungen att ansöka hos tingsrätten för att ändra mitt födelsedatum från 1955 till 1953. När jag väl ändrat mitt födelseår till att jag blev äldre blev det nu accepterat att jag fick börja arbeta. Parallellt med mitt arbete läste jag också en så kallad distansutbildning.

9.1.3 Etnisk identitet

Från det att jag var ett litet barn fram till grundskolelärlinjens sista år hade jag ingen aning om de skillnader som existerade emellan de etniska identiteter som fanns i landet. Jag fick dessutom uppleva de fördelar och nackdelar som följde med då man hade en pappa som var en tjänsteman. Varje nytt ställe som vi flyttade till betraktades och bemöttes vi som utlänningar, i vissa stunder kände jag ett utanförskap till det samhälle som fanns. Trots detta var mina bästa kompisar infödingar som bodde på de platser som vi flyttade till. Även fast min mor förbjöd oss att vara ute på gatorna så måste jag erkänna att jag tillbringade en stor del av min barndom på gatan. De vänner som jag hade lärt känna ute på gatan var också de jag tyckte mest om. Det var genom att leka med dessa vänner som jag lärde mig kurdiska.

När jag läste mitt sista år i Manisa fick jag även uppleva min första diskriminering beträffande min etniska bakgrund.

Vi hade en stor diskussion i klassen och min lärare kallade mig för “jävla kurd”, det var också då jag upptäckte att jag var annorlunda än “de andra”, efter denna upplevelse har känslan av att vara en outsider alltid funnits kvar.

Min mor är ursprungligen från Dersim provinsen, men växte upp i Elazig. På grund av nedslaget av det kurdiska upproret 1938 skiljdes min mor från sin familj och placerades hos en familj som tillhörde den islamska inriktningen som kallas för sunni. Det är också av denna anledning som hon aldrig fick lära sig den kurdiska dialekten zazaki som talas i Dersim provinsen.

Min far är född och uppvuxen i Urfa provinsen som också ligger i den kurdiska delen, men hans familj hade flyttat dit från staden Van. Han lärde sig ytterst lite kurdiska genom sina vänner. I vårt hem pratade vi alltid turkiska, men det var inte på grund av assimilationen som vi enbart pratade turkiska, utan det var på grund av att mina föräldrar kom från olika sociala miljöer. Jag och mina syskon lärde oss kurdiska ute på gatan.

9.1.4 Vem är jag och min syn på mig själv?

Jag känner mig som en världsmedborgare med många identiteter och jag tycker att mina olika identiteter berikar mig som människa. Min familj och det samhälle som vi lever i försökte bestämma vilka roller jag skulle ha som barn. Men jag hade alltid invändningar till de roller som jag tilldelades, jag gjorde allt som var förbjudet för flickor. I och med detta bestämde jag en av mina roller, där en av mina starkaste egenskaper var att gå emot strömmen. Min revoltörsida är välutvecklad från barnsben.

Nu, i vuxen ålder, lever jag så som jag själv har bestämt och velat. Trots att alla män som jag känner, organisationer och officiella institutioner var tveksamma och misstänksamma och till och med hotade mig envisades jag och fortsatte jag med kvinnoverksamheterna och vi lyckades. Min givmildhet och solidaritet är en del av mina starkaste sidor, många har berömt mig för de egenskaperna. Jag är en person som står i opposition mot systemet och vill bekämpa det våld som existerar. Det är dessa två som står som grund till alla mina andra egenskaper. Dessutom beröms jag för mina andra egenskaper så som min bestämdhet, mina metoder för problem lösning och jag har även blivit uppskattad för mitt sätt att planera och göra program. Det sägs att jag är en bra talare. Jag försöker att hitta en balans mellan mina roller, Nebahat som mamma och Nebahat i Ka-mer, det är ingen av dem som värderas högre än den andra.

Jag är en enkel medborgare som vill att världen ska förändras och jag vill påverka världen. Jag är öppen för att lära mig nya saker och inför att analysera mig själv. Det som jag vet klart och tydligt om mig själv är att, när jag ser någon lida är jag inte den som står bredvid och ser på utan jag är snarare den som väljer att dela personens sorger och försöka lösa dennes problem tillsammans.

9.1.5 Min familjs roll i mitt liv

Den roll som min mor spelar och har spelat i mitt liv är väldigt viktig för mig trots att vi inte alltid delat samma åsikter. Det var från hennes som jag lärde mig att vara disciplinerad, konsekvent och respektfull.

Vi har en väldigt bra relation, men då min mor är en väldigt traditionell kvinna har hon en väldigt traditionell syn på män och kvinnor och deras relationer. Detta kunde vissa gånger vara tufft för mig när hon inte alltid förstod mitt tankesätt men också numera mitt arbete. Idag är min mor sjuk, jag har alltid beundrat henne och därför är det svårt att se henne i den position hon är i idag. Många gånger känner jag att jag inte vill se henne som den sjuka person hon är nu, utan istället minnas henne som den kvinna som jag beundrar och som var stark nog att ta hand om åtta barn.

Mina föräldrar, särskilt min far, som jag förlorade 1991, har alltid velat att vi skulle studera och alla vi åtta syskon är högutbildade. Min far var intresserad av de händelser som skedde både i Turkiet och i världen, han brukade lyssna på den kurdiska radion Erivan och Bizim radio som sändes från Moskva. Detta fick han göra i smyg då turkarna inte tillät någon att lyssna på kurdisk radio eller ens att läsa en kurdisk bok. I rädsla av turkarna hade vi också alltid en bild på Ismet Önnun, som var president i Turkiet, upphängd på väggen i vårt hem. Vi trodde att detta på något sätt kunde skydda oss ifall att turkarna skulle attackera vårt hem, straffen kanske skulle vara mildare om de såg bilden på väggen. Denna sida av min far har påverkat mig och min etniska identitet väldigt mycket och vi hade en god relation.

Den första boken som min far gav mig som barn var Yasar Kemals⁸ Låt tistlarna brinna (Ince Mehmet original titel) som är en ursprungligen kurdisk författare men skriver på turkiska. Under studietiden gav min far oss boken Mem u Zin (kan ses som kurdernas Romeo och Julia), det var på så sätt vi kom närmare vår kurdiska bakgrund då vi inte fick läsa på kurdiska i skolan.

9.1.6 Min roll i familjen

Jag kan inte påstå att jag bara har påverkats av min familj, detta vet jag eftersom mina andra syskon lever lugnare och är mer tillbaka dragna än mig. Jag själv är en mer utåtriktad och social människa, det är möjligt att de har stöttat mig till att bli en mer individ istället för att räknas som en grupp⁹. Detta är ovanligt i ett primitivt samhälle som jag har växt upp i där man ser på varandra i grupper istället för som individer. Mina verksamheter har ibland skrämt de ifrån att stötta mig fullt ut när det gäller den individ jag kommit att bli.

Det som gjorde mig mer annorlunda än mina syskon är att jag flyttade hemifrån redan vid elva årsåldern för att börja studera i Mardin, men även själva utbildningen har haft en stor påverkan på min personlighet. Jag har alltid haft en ledarroll i familjen, jag försökte lösa allas problem och när någon behövde hjälp så bad de mig om råd. Trots att mitt arbete kommer i vägen idag för att jag fullt ut ska kunna spela på min ledarroll i familjen så har jag bibehållit den rollen.

9.1.7 Familjerelationen

Jag växte upp i en miljö där man kände kärleken mentalt, men beteendena saknade kärlek. Min far kramade och pussade oss endast vid högtider eller när vi skulle åka någonstans, utöver detta hade vi ingen fysisk kontakt. Min mor som tog hand om oss åtta barn hade inte tid att visa oss sin kärlek öppet, men vi kände oss ändå älskade under vår uppväxt och vi hade en varm familjerelation.

Barndom för mig är att leva ansvarslost och omåttligt, att leka och att bli älskad. Jag själv var barn fram tills det att jag var elva år, men jag måste säga att detta var för tidigt för att avsluta min barndom. Från det att jag flyttade hemifrån när jag var elva år så blev jag tvungen att planera mitt liv på ett mer vuxet sätt än andra barn i min omgivning. Det var nog när jag tog examen som jag blev en så kallad vuxen människa. Men jag antar att detta påverkades mest av att de i min omgivning accepterade och såg mig som vuxen person och att det var därför jag kände att jag var det.

I min familj var de viktigaste reglerna att visa respekt för de äldre och att inte berätta det som händer i hemmet till folk som är utanför familjen. Många kvinnor i vår omgivning älskar att gotta sig i andras olyckor, de bara väntar på att få reda på något som de kan tala om.

⁸ Författarens kommentar; Yasar Kemal är en världskänd kurdisk författare, han har i många sammanhang skyddat och gett en röst åt kurder.

⁹ Författarens kommentar; det kurdiska samhället är ett kollektivt samhälle. Individualitet är inget som förespråkas. Många människor har blivit dödade på grund av sin vilja att leva i ett individuellt samhälle och viljan att räknas som en individ.

När det gäller relationerna mellan en man och en kvinna fanns det begränsningar och en hel del regler som bestämde hur det skulle se ut. Trots dessa stränga regler som existerade accepterade min familj att vi syskon skulle få träffa vem vi ville och få gifta oss med den vi älskade¹⁰. Alla vi barn i min familj har själva valt vilka vi vill gifta oss med, mina föräldrar har aldrig beblandat sig i de valen. Vi hade också våra begränsningar men i jämförelse med de områdena som vi bodde i, hade vi väldigt få begränsningar. Min storebror skyddade oss på ett positivt sätt¹¹, i min familj tillät man inte att min bröder skulle förtrycka oss eller på något sätt begränsa vår frihet. Detta har hjälpt mig i mitt vidare arbete som vuxen, jag har alltid fått stöd och tro på mig själv, men också aldrig låtit någon eller något att begränsa mig eller min frihet.

De vägande karaktärerna i min familj, är en av mina systrar som forskar inom mikrobiologi på Dicle Universitet, hon har påverkat mig mycket som individ. Den person i min familj som valt samma inriktning som mig själv när det gäller val av arbete är min storebror som också jobbar som lärare. Mina övriga syskon jobbade med olika jobb som de kunde få tag på. Även om de hade velat så hade de inte kunnat få det jobb som de önskat då arbetslösheten är väldigt hög, företag vågade inte satsa i dessa områden eftersom det var ett mycket oroligt område.

När det gäller den religiösa biten tillhör jag en familj som anser att gudstjänsten bör vara privat. De anser även att religion är något som man behåller för sig själv. Jag försöker varje dag i mitt liv att visa hänsyn till andra människors tro.

9.1.8 Mål i livet

Jag har tidigare berättat om skälet till varför jag ville bli lärare. Den person som har påverkat mig mest i livet var en lärare och det var för att jag beundrade henne så otroligt mycket som jag valde det yrket. Ända från det att jag var barn har mitt mål i livet varit att bli en lärare. Jag tror att jag var lycklig när jag i 22 år jobbade som lärare och att jag älskade mitt yrke, jag minns att det var med glädje jag gick in i klassrummet och undervisade jag säger att jag endast tror att de 22 åren var lyckliga och det har sin grund i de könsskillnader och den ojämlikhet som existerade på den tiden och hur detta än idag påverkar kvinnor. Tanken på att jag levt under sådana förtryck får mig att bli frustrerad. Skulle jag få börja om allt tror jag att jag hade agerat på ett annorlunda sätt och försökt att förändra den syn som fanns på de kvinnliga lärarna.

Det som jag har som mål idag är att på ett mer utförligt sätt jobba med kvinnor och försöka förändra deras tillvaro till en rättvis tillvaro och fylla den med möjligheter. Jag kan med ett stort självförtroende säga att jag jobbar exakt på det vis som jag önskar.

9.1.9 Mitt äktenskap

Jag gifte mig 1973 med min man, han jobbade också som lärare. Han hade en väldigt speciell roll i sin familj och var väldigt bortskämd. I femton år var han det enda barnet och han var dessutom en pojkes och därför gav hans föräldrar gav honom allt han pekade på¹². De gav min man så mycket uppmärksamhet att till och med äldre i deras omgivning visade honom respekt.

¹⁰ Författarens kommentar; det är väldigt vanligt i både det kurdiska och turkiska samhället, men det existerar även i andra delar av världen, att det finns familjer som väljer ut den man eller kvinna som barnen ska gifta sig med. Barnet har inte möjlighet många gånger att välja den de vill gifta sig med, utan de tvingas in i ett äktenskap med en kanske för dem, främmande människa. De blir bortgifta till någon som familjen accepterar och tycker om. Därför kan det vara ovanligt och en innebära en stor frihet för medborgare av ett sådant samhälle att få gifta sig med vem de vill. Detta drabbar mestadels kvinnor men i vissa samhällen berör det även män.

¹¹ Författarens kommentar; den äldsta sonen i familjen är den som har fader rollen då fadern inte finns tillgänglig.

¹² Författarens kommentar; en son har i detta samhälle mer värde än en dotter och räknas som den person som kommer att överföra familjens arv och gener.

De första fem åren, alltså fram till 1980 hade vi ett lugnt och fint äktenskap. Min man häktades av den turkiska polisen 1980 för hans politiska tankar och hans etniska bakgrund. Jag hälsade på honom flera gånger i veckan i Diyarbakir häktet¹³, där han utsattes för en hel del våld. Efter denna händelse förändrades mitt liv och min sociala krets på många sätt. Fram till den tiden hade min krets endast bestått av min familj och mina lärarvänner.

Efter att min man häktades började jag umgås med människor som representerade civila samhällsorganisationer och jag började känna större gemenskap med andra kvinnor. Jag förlorade min man 1993, det var ett mystiskt mord.

Jag har aldrig blivit utsatt för fysiskt våld ifrån min man, men efter att jag mist honom märkte jag att hela vårt liv bestämdes av det som han föredrog. Han hade sina politiska prioriteringar och vi anpassade oss efter dem. Medan han kämpade för att göra revolution, diskade jag för revolutionen¹⁴. Detta blev klart och tydligt för mig efter att han mördats. Det var ungefär 1990 som jag började med att prioritera det som jag velat av livet och jag agerade bestämt fört att uppnå mina önskningar och viljor. När jag började bestämma över mitt liv upptäckte jag att min man, istället för att hindra mig, uppmuntrade mig

9.1.10 Våld och tortyr

Genom att ifrågasätta samhällets våld kom jag i kontakt med de grupper som jag tidigare nämnt. Åren 1970 och 1980 bevitnade jag det tortyr system som existerade i landet på nära håll. Folk som hade fallit offer för dessa fruktansvärda behandlingar berättade i detalj vad som hade hänt dem. Kurder som jag kände var rädda för att gå ut på gatorna. Många människor försvann efter 1985, det skedde mystiska mord på öppna gator.¹⁵ Jag var lärarfackföreningens ordförande under åren 1990-94 och jag bevitnade beskjutningar på 16 av mina vänner, många av dem miste livet. Det var 1994¹⁶ som jag arresterades för första gången i mitt liv, det var också då jag fick uppleva tortyren som de turkiska fångvaktarna utövade och det var även då många blev torterade inför mina ögon. Åren därpå arresterades jag 15 gånger till.

Våldet utövades som en normal företeelse och dessutom med skadeglädje. Jag började undra varifrån och när det hade blivit accepterat att leva under våld och kränkning. Jag ifrågasatte mig själv om när detta blev ett normalt beteende i det samhälle vi lever i. Jag märkte att våld i hemmet och mot kvinnan upplevdes på ett normaliserat sätt, det sågs som något vardagligt och dessutom välsignat.

Det var på grund av dessa förhållanden som jag engagerade mig i kvinnofrågor och började på mitt arbete om att förändra medborgarnas syn på det övervåld och de orättvisor som skedde varje dag. Jag ville inte enbart förändra synen på våld i samhället, utan även i hemmet. Jag tror att det är möjligt att vi människor kan skapa en kultur som är fri från våld, genom att komma till rätta med det system som är grundat på könsdiskriminering.

¹³ Författarens kommentar; Fängelset i Diyarbakir är ökänt bland kurder. Många kurder har häktats och torterats utan att vara skyldiga till ett brott, utan endast för sin etniska tillhörighet. Det finns många överlevande som skrivit böcker om sina upplevelser ifrån Diyarbakir häktet/fängelset. Tortyren i detta fängelse var av en extrem art och jämfördes många gånger med Hitlers koncentrationsläger.

¹⁴ Författarens kommentar; Nebahat syftar i detta sammanhang på att då hennes man prioriterade sina politiska åsikter, så fick Nebahat ta hand om hemmet.

¹⁵ Författarens kommentar; den turkiska staten kallade mord på kurdiska medborgare för mystiska mord då man inte visste vem mördaren var.

¹⁶ Se avsnittet bakgrund, stycket Nebahat Akkoc

10. Analys

Vår uppsats bygger på samspelet mellan den handlande individen och samhällets struktur. Den handlande individen är en del av samhällsstrukturen, men kan även försöka förändra den. Individen föds i den rådande strukturen och socialisationsprocessen är av ytterst vikt för att få en så bra integrering som möjligt. Nebahat, precis som alla andra människor föds in i ett samhälle som genom socialisationen påverkar henne ända fram till vuxenlivet. Socialisation är en slags ”uppfostran” av ett hjälplöst litet barn men det är inte enbart föräldrarna som spelar en viktig roll. Personer runtomkring och den redan färdiga samhällsstrukturen har en stor betydelse. Nebahat Akkoc växer upp i Diyarbakir som är den kurdiska huvudstaden i Turkiet. Hon kommer från en tjänstemanna familj och tillhör societeten i detta samhälle. Under henens första år i livet består familjen av mamma, pappa, farmor och sju syskon. Nebahat är redan i tidig ålder en så kallad avvikare. Hon följer inte de rådande normer som förväntas av den äldre generationen. Då hennes familj tillhör en societetsfamilj var hon tvungen att anpassa sig till de normer och värderingar som gäller just för den samhällsklassen. Hon var bl.a. tvungen att bete sig som en flicka och detta innebar att hon inte fick vara ute på gatan och leka med andra barn. Fina flickor satt hemma och umgicks med familjen. Detta var den allra första normen Nebahat revolterade mot. Hon säger själv

Trots att jag inte fick, spenderade jag min barndom på gatan

Det var även på denna gata som henens socialisation in i det kurdiska språket kom ifrån. Av de andra barnen lärde hon sig sitt etniska språk då föräldrarna inte pratade kurdiska hemma. I detta fall var det en bristande socialisation från föräldrarnas sida. Nebahat var som sagt en avvikare redan vid tidig ålder, dels genom föräldrarnas brist på att ge henne en korrekt socialisation dels genom hennes revolterande sidor mot samhällsstrukturen. I Nebahats socialisationsprocess kan det dras paralleller till det som kritiker säger emot socialisationsprocesserna.

Inom marxismen uppfattas socialisation som ett potentiellt negativt element då det oftast är den härskande klassens tankar, normer och värderingar som överförs till de behärskade, och detta i sin tur kan leda till att avvikelse kan uppfattas som medvetet motstånd.

I den rådande strukturen Nebahat bodde i var det turkarna som var de härskande och det var deras tankar, normer och värderingar som kurder var tvungna att följa. Assimilationen var ett tvunget element i det turkiska samhället och det var detta Nebahat gjorde revolt mot genom att leka på gatan och lära sig det kurdiska språket. Precis som kritikernas anser även turkarna att det kurdiska språket talas som ett medvetet motstånd mot de rådande normerna. Nebahats mamma hade en viktig roll i hennes liv. Från sin mamma lärde hon sig att vara en disciplinerad, konsekvent och respektfull mot äldre. Mamman har i detta fall en avgörande roll i det samspel som Mead kallar för det signifikanta andre och innebär människor som är av avgörande betydelse för en människas utveckling och sociala identitet. En annan viktig människa i Nebahats liv och i den tidiga socialisation är den kvinnliga läraren som bodde hos de i staden Hazro. Det var genom henne Nebahat fick intresse för läraryrket. Så även hon hade rollen som det signifikanta andre.

Den sekundära socialisation i Nebahats liv äger rum i det som i västerländska länder fortfarande ses som primär socialisation.

Vid elva års ålder börjar hon bli bekant med en samhällsstruktur som råder i de olika samhällseliga institutionerna. Hon börjar på lärarlinjen i Mardin och blir en handlande individ i samhällsstrukturen. Det är nu hon börjar reflektera över sin etniska identitet då hon betraktas

som en avvikare av de andra i klassen. Det är även här hon befäster den bild av sig själv som kommer ha betydelse för hennes vuxenliv.

Psykoanalytikern Erik Homburger Erikson säger att individen går igenom två huvudperioder av socialisation. Den receptiva fasen som innebär fram till 20 års ålder då vi ägnar oss att ta emot intryck av omgivningen. I Nebahats fall går denna del av socialisationen mycket fortare då hon redan som 11 åring tvingas in i den expansiva fasen som innebär den fas då vi på olika sätt försöker tillämpa det vi har lärt oss, genom att skapa en tillvaro och etablera oss som vuxna och självständiga människor.

Övergången mellan den primära och sekundära socialisationen sker tidigare i Nebahat liv än i teorierna. Som 11 åring är hon redan delaktig i vuxensfären och den sekundära socialisationen har stor påverkan på den hon är idag.

Det är tydligt att Nebahats existenskriser genom socialisationens olika faser har skötts bra.

Det är även viktigt att poängtera att individen inte är passiv mottagare till sin socialisation utan spelar en aktiv och viktig roll.

I enighet med Meads teorier om jagmedvetenhet så lär sig Nebahat genom socialisationen att spela olika roller och även tilldela sig själv de olika rollkaraktärerna.

Nebahats tilldelas tidigt rollen som en avvikare och detta medför att hon själv antar samma attityd gentemot sig själv som andra människor har gentemot henne. Mead menar att en individ är kapabel att ta andras syn på sig själv och göra den till sin egen. Nebahat har tidigt fått tilldelad en ledarroll från sin familj då hon enligt dem var en problemlösare. Denna ledarroll har hon tagit och gjort till en egen syn av sig själv. Hon säger själv att, trots att jobbet står i vägen ibland, fortfarande intar den rollen när hon befinner sig på hemmamiljö.

Goffmans syn på roller och jaget går ut på den allmänna uppfattningen att vi gör framträdanden framför andra människor. Enligt Goffman är jaget en produkt av en scen som spelas upp och är inte en orsak till den. Jaget är en framställd rollgestaltning och är inget organiskt ting som är lokaliserat till ett specifikt ställe vars fundamentala öde är att föddas, mogna och dö. Jaget är en dramatisk effekt som uppstår ur en scen som visas upp och allt hänger på om det kommer väcka misstro eller vara trovärdigt. Jaget är en produkt av samhällsliga arrangemang och är till alla sina delar präglad av samhället. I Nebahats fall är den rådande strukturen som hon försöker förändra som har påverkat hennes jagmedvetenhet. Hon ställer sig tidigt kritisk till sina tilldelade roller. Nebahat spelar olika roller beroende på vilken scen hon befinner sig i. På jobbet är hon en stark ledare som är till för att skapa trygghet hos kvinnor som befinner sig i en stark pressad situation. Hon kan inte visa sig svag i den främre regionen av scenen, då det kan väckas misstro mot henne som ledare.

En annan viktig del av socialisationen är könsroller. Kön är sociala förväntningar på beteende som anses passande för medlemmar av de två könen. Könsocialisationen börjar så snart barnet föds. Nebahats föräldrar hade tidigt i hennes liv satt upp de regler och ramar som gäller i det kurdiska samhället, för en tjejs beteende. Nebahat föddes in i en könsroll och är tvungen att agera därefter, annars ses hon som en avvikare. I kurdiska samhälle är detta total uteslutning från omgivningen om en tjej bryter mot de könsroller och regler hon tilldelas. Exempelvis så är det av ytterst vikt att hon kan föra sig som en kvinna bör. Som vi tidigare har nämnt så lärde hon sig tidigt från sin mamma att vara respektfull, konsekvent och disciplinerad och även ha en distans till relationen mellan man och kvinna. Detta är typiskt beteende som förväntas av en kvinna.

Nebahats hela liv handlar om könsroller och olika förväntade beteenden mellan man och kvinna. Hon berättar hur hon diskade medan hennes man gjorde revolt. Hur hon accepterade rollen som den sämre delen av befolkningen under sina 22 år. I sitt läraryrke accepterar hon det förtryck som existerar mot kvinnliga lärare enbart för deras kön. Detta är något som hon mycket senare i sitt liv reflekterar över och inser att genom att leva längst ner i hierarkin så får man en bättre förståelse för den verklighet som finns där.

Därför hennes arbete med andra kvinnor för att föröka förändra och påverka den samhällsstruktur som råder i den kurdiska delen av Turkiet.

Det är inte förrän hennes man hamnar i Diyarbakir fängelset som Nebahat inser de starka banden hon har till andra kvinnor.

Nebahats föreställning om sin egen identitet är att hon känner sig som en världsmedborgare med många identiteter. Social identitet rör de kännetecken som tillskrivs av andra till en individ. Detta motarbetar Nebahat hela tiden genom att inte följa de roller hon tillskrivs av samhället och hennes omgivning. Hon tillskriver sig själv en egen social identitet som hon anser passar henne bäst., nämligen identiteten revoltör.

Nebahat lever i konsensus med teoretikerna antaganden om att människan känner sig rikare ju fler sociala identiteter hon har.

Hon är mamma, ledare för Ka- Mer, kurd och samtidigt världsmedborgare, feminist, politiker, och kvinna. Nebahat tilldelar även sig själv en etnisk identitet som gör att hon känner samhörighet med en grupp människor som delar samma historia, kultur och religion. Detta gör henne automatiskt till en avvikare i Turkiet då hennes etniska tillhörighet är ett avvikande beteende enligt det turkiska samhällets normer och värderingar. Även samhällsstrukturen motarbetar Nebahats identitet som kurd då den vill assimilera henne till en turkisk identitet.

De sociologiska teoretikerna betonar etnicitetens betydelse för människans liv. För många människor är det etniska av central betydelse för både individuell identitet och gruppidentitet. Minoritetsgrupper upplever sig själva ofta som skilda ifrån majoriteten och tenderar att vara koncentrerade till vissa kvarter, städer eller regioner i ett land. Nebahat berättar om en händelse i hennes liv som avgör hennes egen syn på sig själv som en tillhörande del av en minoritetsgrupp. Under hennes studietid till lärare känner hon sig diskriminerad av lärare pga. sin etniska tillhörighet. Även deras flyttande runt i de kurdiska delarna av Turkiet gör att hon känner utanförskap med de rådande samhällsstrukturerna och ter sig mer och mer till sin egen minoritetsgrupp, kurderna.

Hela Nebahats livsberättelse är om den handlande individen i den rådande samhällsstrukturen. Det är tydligt hur stor påverkan socialisationsprocessen har på en individs utveckling när man läser om Nebahats liv. Genom analys av socialisationsprocessen och de olika begreppen i relation till Nebahats liv, har vi kunnat besvara våra frågeställningar om var hon får sin drivkraft ifrån. Att vara den handlande individen som aktivt försöker förändra samhällsstrukturen finner hon sin mod och styrka. Hon säger själv att hennes styrka och drivkraft i grund och botten är uppmuntran och stödet från hennes familj.

11. Slutdiskussion

Uppsatsens syfte var att finna vad det var i Nebahat Akkocs liv som skänkte henne så pass mycket styrka och ork att stå emot motarbetning från ett helt samhälle. Trots alla hinder och alla tveksamheter lyckades hon få den turkiska staten fälld för brott mot mänskliga rättigheter. Det är här hennes offentliga resa mot bekämpningen av våld börjar. Vårt syfte, om att fördjupa förståelsen för hur stark en enda människas vilja och mod kan vara och kunna analysera detta med hjälp av socialpsykologiska begrepp, har uppnåtts.

Vår resa genom denna studie har varit den mest lärorika studie under vår tid som sociologistudenter. Att få möjligheten att träffa en kvinna som betyder mycket för andra kvinnor, i ett samhälle som fortfarande har lång väg att gå tills de uppnår den utveckling Sverige befinner sig i, är en ära för oss.

Vår största lärdom med denna resa är att vi fick se Nebahats vardag på plats. Vi fick chansen att sätta hennes liv i ett annat perspektiv än att enbart relatera det till teorier om den handlande individen. Vi skapade också en förståelse för hennes arbete, genom att se kvinnors livssituation i den kurdiska delen av Turkiet.

Att vi fick chansen att åka till ett annat land för att samla in information till en C- uppsats är ett privilegium för oss. Nebahats livsberättelse är en intressant och spännande resa genom det kurdiska och turkiska samhället. Hennes liv är raka motsatsen till de livsberättelser som vi tidigare har kommit i kontakt med. Hennes mod och styrka inspirerar och fascinerar oss, det är många gånger under studiens gång som vi har önskat att det fanns fler eldsjälur som Nebahat. Vi önskar att det fanns fler som ville förändra den värld vi lever i till en bättre plats.

Det arbete hon utför är inte lämpad för alla människor. Det kan endast starka individer med båda fötterna på jorden och en förmåga att brinna för en samhällelig förändring som många sätter ens liv på spel. Detta är inte många beredda på att offra. Nebahat har fallit många gånger i sitt liv, men gång på gång ställer hon sig starkare upp och inser att det är dessa händelser som ger henne mer kraft att bekämpa våldet i samhället.

Hon ger inte upp trots hot från män, stat och hennes omgivning, hon ställer sig istället starkare emot och visar att det inte finns något som kommer att få henne att ändra åsikt. Att läsa hennes livsberättelse känns som fiktion. Till vår fördel har vi vår bakgrund som gör att vi kan orientera oss i hennes värld.

Det som fascinerade oss mest i vår träff med Nebahat Akkoc, var att trots den risk hon tar varje gång hon offentligt klargör sin avsky mot den styrande regimen och dess våld mot medborgarna. Vi har själva diskuterat om hur det hade varit att vara Nebahat och kommit fram till att vi må vara stora i orden men är relativt små på jorden, då vi inte besitter det mod som Nebahat innehar. Vi kom också fram till att hon genom sitt arbete inte endast offerar sig själv och sin tid, utan även riskerar sina barns och sin familjs liv. Det är otroligt att dessa människor i hennes omgivning har en förståelse och accepterar att även de automatiskt blir inblandade i hennes arbete. Det är inte många människor som hade velat dras in i något som de inte själva valt, därför skulle det vara intressant att se hur det är att vara en av de i Nebahats omgivning som ofrivilligt blivit indragen i hennes arbete? Vilka risker de får utstå genom att tillhöra hennes familj?

Det är intressant att läsa hennes berättelse om hennes roll som en "individ" i det kurdiska samhället, då vi av egna erfarenheter inte trodde att det var möjligt att som kvinna vara självständig och räkna sig som en individ i ett kollektivt samhälle.

Nebahats självständighet och förmåga att göra sig hörd och påverka är ytterst ovanlig för en kvinna i mellanöstern, kanske till och med ovanligt i ett västerländskt land. Innan vi påbörjade vår resa till Turkiet hade vi höga förväntningar Nebahat som person och vi måste nu i efterhand bekänna att hon var precis så som vi hade trott. Det enda som chockade oss var den makt hon besatt i enbart sin fysik. Genom att endast vistas i Nebahats omgivning kände vi oss uppfyllda av en karisma som strålade självständighet. Trots detta kände vi en sorg när vi såg in i hennes ögon. Det var tydligt att hon var en kvinna som bar på tragiska händelser inom sig.

Uppsatsens relation till de begrepp vi har valt har vi i analysen kunnat återknyta bra och vi anser att begreppen var relevanta och tillräckliga för att ge en inblick i Nebahats liv.

Vi har även skapat en större förståelse för socialisationens påverkan på våra egna liv. Nu vet vi varför vi brinner så mycket för integrations och kvinnofrågor då vi själva många gånger uppfattar oss själva som avvikare. Vi vet nu att det går att göra en förändring och Nebahat ger oss hopp om en bättre värld.

Den metod vi valde hade ingen av oss tidigare jobbat med, det var nytt och spännande. Vi känner nu i efterhand att det är den mest effektiva metoden att få fram vårt syfte på. Den narrativa metoden var en mycket passande metod för oss då vi tycker att den är en metod som fångar läsaren på ett helt annat sätt. Nebahats svar var på turkiska och vår förståelse var att det inte skulle skapa problem med översättningen till svenska, men till vår förvåning upptäckte vi att det var mycket svårare än vad vi väntat oss. Många ord som uttryckte hennes känslor fanns inte på svenska och därför blir inte resultatet lika levande som det var på turkiska.

Då vi valde att inte göra en face to face intervju fick vi annorlunda svar på våra frågor, tror vi. Eftersom vi inte kunde ställa ledande frågor anser vi att vi fick en helt ärlig och omfattande berättelse av Nebahats liv. Då hon inte blev påverkad eller nervös av vår närvaro, tror vi att det bidrog till en mer genomtänkt och tydlig livsberättelse om en kvinna som ger röst åt de tysta.

Nu vet vi att Nebahat Akkoc är en kvinna som är värd att åka 5 000 km för.

Källförteckning

Litteratur

Angelöw Bosse, Thom Jonsson (2000, andra upplagan) *Introduktion till socialpsykologi*, Lund; Studentlitteratur

Becker, Howard. (1998). *Tricks of the trade*. The University of Chicago press

Brante, Thomas (1998). *Sociologiskt lexikon*. Förlag: Natur och Kultur

Bryman, Alan., (2004). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Andra upplagan. Malmö: Liber Ekonomi.

Eriksson, Ann, (2001). *Kurdistan*. Stockholm; Almlöfs förlag

Giddens, Anthony, (1991). *Modernitet och självidentitet – Självet och samhället i den senmoderna epoken*. Uddevalla; Daidalos

Giddens, Anthony (1993, andra upplagan). *Sociologi*. Lund; Studentlitteratur

Goffman, Erwin, (1998, fjärde upplagan). *Jaget och maskerna*, Stockholm; Bokförlaget prisma,

Halvorsen, Knut. 1992, *Samhällsvetenskaplig metod*, Lund:Studentlitteratur,

Holme, Idar Magne., Solvang, Bengt Krohn., (1997). *Forskningsmetodik – Om kvalitativa och kvantitativa metoder*. Andra Upplagan. Lund: Studentlitteratur.

Johansson, Anna, (2005). *Narrativ teori och metod*. Lund; Studentlitteratur.

Johansson, Thomas, (2004). *Socialpsykologi*. Lund; Studentlitteratur.

Kvale, Steinar., (1997). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.

Mead, George Herbert. (1995). *Medvetandet Jaget och Samhället*. Förlag: Argos

Månsson, Per, (2000). *Båten i parken - Introduktion till samhällsstudier*. Stockholm; Prisma

Månsson Per (2003). *Moderna samhällsteorier*. Stockholm: prisma,

Nilsson, Björn, (1996). *Socialpsykologi*. Lund: Studentlitteratur.

Onlinekällor

[tillgänglig via Internet] <http://www.svd.se>, besökt 060328, *Eldsjal bekämpar våldet mot Turkiets kvinnor*: Artikel datum 30/12 2003

Bilaga 1

NEBAHAT AKKOÇ

Name: Nebahat Akkoç

Date and Place of Birth : 23.02.1955 – BINGOL / Karlıova

Marital Status : Single with two children

Contact Details

E-mail: nebahatakkoc@kamer.org.tr

Academic Background

- 1987 – 1988 Open Education Faculty, Department of Education
- 1970 – 1971 Manisa Teacher’s School

Professional Experience

- Since 1997 Founder and director of KA-MER (Women’s Centre)
- 1994 – 1996 Human Rights Association, Turkey, Member of the Executive Committee
- 1991-1993 Head of Diyarbakır Branch of Education and Science Labourers Union
- 1971 – 1993 Elementary School Teacher, (22 years)

Languages

- Turkish, Native Speaker
- Kurdish, Fluent
- Zazaki, Fluent
- English, Intermediate

Invited Presentations

- 14-15 December 2005, Ankara, Civil Society Development Centre, “A Holistic Look at Civil Society”
- 10-11 December 2005, Diyarbakir, “Women Against Violence: Stop Violence at home, in schools, in barracks, and under custody”
- 19-20 November 2005, Mugla, 1. Aegean Women’s Meeting, “Violence against Women and working methods of KA-MER”
- 11-12 December 2005, UNFBI-CNN Turk- Hurriyet Newspaper, Modern Education Foundation, Violence Agaist Women Conference, “KA-MER’s Experience and Killings in the Name of Honour”

- 3 October 2005, Kars, Heinrich Böll Stiftung – Cultural Activities as Means of Conflict Resolution (Armenia, Georgia, Azerbaijan, Turkey)
- 8 June 2005, Ankara University, “Violence Against Women and Related Campaigning”
- 20-21 June Istanbul – TESEV -Empowering Women in Public Life and Democratic Development in the BMENA Region
- 12-18 January 2005, The Netherlands – Meetings with the representatives of the Ministry of Interior, women organizations, social workers and local governments.
- 7-8 December 2004, Stockholm, Sweden, Focusing on Violence in the Name of Honour
- 19-21 October 2004, Istanbul – Meeting of the Greens / EFA Group in the European Parliament, “Women’s Human Rights in the EU Membership Candidacy Process of Turkey”
- 12 October 2004, Brussels, Women Dialogue in EU
- 15-22 May 2004, Sweden,– Save the Children “Violence, tactics against violence and the importance of locality”
- 16-19 April 2004, University of New York, “Violence Against Women and the Story of KA-MER”
- 05.April.2004 Amnesty International The Netherlands, Launch of “Stop Violence Against Women” Campaign
- 13-16 November 2003, Turkey Human Rights Foundation, Human Rights Conference
- 1-5 May 2003, Sweden, Women’s Human Rights Conference, “Democracy and Human Rights in Turkey” – Olef Palme Association
- 28 April 2003, Istanbul Sahmeran Women Associatiom – “Women’s Rights are Human Rights Symposium”
- 16 January 2003, Dicle University Law Faculty, “Forms and Effects of Violence Against Women
- 3 January 2003, Sabanci University, “Definition of Violence Against Women and The Works of KA-MER”
- 7 June 2002, Bursa City Council, “Violence and The Working Methods of KA-MER”
- 31 May 2002, Istanbul Bilgi University – Women’s Human Rights Symposium
- 19-21 April 2002, Petesberg, Conference for Immigrant Turkish Women in Germany - Körber Association

- 20-22 February 2002, Paris, “Women and Ethnicity”
- 27-29 May 2000, Brussels, Lobbying Activities for Women’s Human Rights in the process of candidacy of Turkey to the EU.
- 6-7 Şubat 2006 TESEV
- 4-5 Mart 2006 Ankara Tabip Odası “ Doğu ve Öteki Kadın Sempozyumu” “Kadına Yönelik Şiddet ve Namus Cinayetleri” konusunda sunum,
- 6 Mart 2006 tarihinde Avrupa Komisyonu tarafından Ankara’da düzenlenen “Türkiye’de Kadınlar ve Eşit Fırsatlar” adlı seminerde sunum,
- 11-12 Mart 2006 tarihlerinde Helsinki Yurttaşlar Derneği ve Empati Grubu’nun İstanbul’da düzenlediği “Türkiye’nin Kürt Meselesi” adlı toplantıda “Oyunu Bozmak” başlığıyla hazırlanmış Kürt Sorunu ile kadınların ilişkisini anlatan bir sunum.
- 23- 24 Mart 2006 tarihlerinde “Türk - Alman Diyalogu Vakfı” (Korber Vakfı) Almanya’da düzenlenen “Türk Alman Sempozyumun!a iştirak ve sunum,
-

Awards

- 2006 – Fransa Legion d’ Honneur Madalyası,
- 2005 – Mevlana Kinship and Peace Award
- 2004 - Amnesty International – The Ginetta Sagan Award
- 2003 - Time Magazine – Heroes of Our Time Award
- 2002 - Rotary Club – Success Prize
- 2002 - Lions Club – Success Prize
- 2000-2003 – Ashoka Member

Publications

- “Diyarbakır KA-MER’in Kuruluş Hikayesi ve Yürüttüğü Çalışmalar” (The Story of the Establishment of Diyarbakır KA-MER and Its Current Projects) in Aksu Bora and Asena Günal (eds.) *90’larda Türkiye’de Feminizm* (Feminism in Turkey in the 1990s). Istanbul: İletişim Yayınları, 2002.
- *Grup Çalışması İçin El Kitabı* (Manual for Group Projects on Women’s Human Rights), KA-MER, 2003
- *Alışmayacağız! – We Will Not Get Used To!*, Killings in the Name of “Honour” 2003 Report, KA-MER, 2004.
- *“Keşke” Dememek İçin – No More “If Only’s”*, Killings in the Name of “Honour” 2004 Report, KA-MER, 2004.
- *Suçlu Kim? – Who’s To Blame?*, Project for the Development of Permanent Methods In the Struggle Against Killings Committed Under the Guise of “Honor” In the Southeast and East Anatolia Regions” 2005 Report, KA-MER, 2005.

Public Service

- 2005
Letter Amnesty International Istanbul – Selection Committee for the
Campaign on Killings in the Name of “Honour”
- 2003 - Board of the “Women’s Fund” (*Kadın Fonu*) – KAGIDER
- 2002-2004 Open Society Institute Turkey, Advisory Committee Member

Bilaga 2

Karta över de kurdiska delarna främst den delen som ligger i turkiet och som är av relevans för studien.

